

COĞRAFYA 11

TÜRKİYE'DE TARIM

cografyasever.com / [@cgrfysvr](https://www.instagram.com/cgrfysvr)

BAŞLARKEN**Tarımda Mucize Ülke Hollanda**

Coğrafyasının zorlu şartlarına rağmen dünyanın en büyük 3. tarım ihracatçısı olan Hollanda 2030 yılında dünyanın en büyük tarım ihracatçısı olmayı hedeflemektedir.

Üç büyük nehir tarafından iki ana bölgeye bölünen ülke topraklarının 1/4'ü deniz seviyesinin altındadır. Ülke topraklarının %20'si denizin doldurulması (polder) ve bataklıkların kurutulması ile elde edilmiştir. Yer şekillerinin oldukça sade olduğu ülkede en yüksek nokta 322 metrelik Vaalselberg Tepesi'dir. 41.548 km² yüzölçümüne sahip olan ülkenin tarımsal ihracat rakamları ise tam anlamıyla baş döndürücüdür.

2021 yılında Hollanda'nın tarımsal ihracatı 118 milyar \$ olarak gerçekleşmiştir. Tarımsal ihracatın 85.5 milyar \$ olan kısmı yerli üretimden elde edilirken ülkenin transit ihracat rakamı (re export) 32.8 milyar \$'dır. Transit ihracat kapsamında ülke kakao, tropikal meyve gibi ürünleri ithal etmektedir. İthal edilen hammaddeler çikolata, alkollü içecekler gibi katma değeri yüksek ürünlere dönüştürülerek ihraç edilmektedir.

Hollanda'nın tarımsal ihracatında ilk sırada 13.5 milyar \$ ile süs bitkileri ve çiçek soğanı yer almaktadır. Et ve et ürünleri 10.3 milyar \$ ile ikinci sıradadır. Süt ve süt ürünleri 9.8 milyar \$ ile üçüncü sıradadır. Sebze ihracatı 8.1 milyar \$, meyve ihracatı da 7.9 milyar \$ olarak gerçekleşmiştir.

Hollanda'nın tarımsal ihracatının %75'i Avrupa Birliği (AB) pazarına dir. İhracatta Almanya, Belçika, Fransa ve İngiltere ilk sıralarda yer alır.

Tarımda yüksek verim, kaliteli üretim, sınırlı alan ve kaynak kullanımı, sürdürülebilirlik hedefleri tarım teknolojilerinin de yoğun kullanımı ile gerçekleştirilmektedir.

Nasıl?

Dünyadaki 20 küresel tarım şirketinin 10 tanesi Hollanda'da gıda vadisi olarak adlandırılan bölgede yer almaktadır. Hollanda'nın tarımsal üretim başarısında Wageningen Üniversitesi'nin katkısı büyüktür. Kamu - Üniversite - Özel sektör işbirliği ile planlı ve verimli üretim sağlanmıştır. Doğru destek politikaları, arge-inovasyon çalışmaları, girişimcilik ve start up destekleri, ve özellikle de kooperatifleşme bu başarının anahtarıdır. Tarım teknolojilerini de ihraç eden ülke katma değeri yüksek ürünlere olan yatırımlarla birlikte 2030 yılında dünyanın en büyük tarım ihracatçısı olmayı hedeflemektedir.

HOLLANDA

Konum: 50° - 53° K - 3° - 7° D

Nüfus: 17.6 milyon (2022)

Yüzölçümü: 41.548 km²

Ortalama Yükselti: 30 m

Tarım Alanı : 908.000 ha

İklim: Ilıman Okyanusal iklim

Tarımsal İhracat : 118 milyar \$

Tarımsal İthalat: 82 milyar \$

Net Kar: 36 milyar \$ (2021)

TÜRKİYE

Konum: 36° - 42° K - 26° - 45° D

Nüfus: 84.6 milyon (2022)

Yüzölçümü: 783.562 km²

Ortalama Yükselti: 1141 m

Tarım Alanı: 23.472.877 ha

İklim: Akdeniz, Karasal, Geçiş, Karadeniz iklimi

Tarımsal İhracat : 29.7 milyar \$

Tarımsal İthalat: 17.8 milyar \$

Net Kar: 11.9 milyar \$ (2021)

Tarım Nedir?

Gerekli ve yararlı bitkileri yetiştirmek amacıyla toprak üzerinde yapılan çalışmalardır. Geniş anlamıyla ekim dikim işleri, hayvancılık, ormancılık ve avcılık gibi etkinliklerin tümünü kapsar.

Türkiye'de Tarım Alanları (2021)

Tarım Alanı	Bin (ha)	Yüzde
Tarla Bitkileri:	16.487	69.1
Nadas:	2.960	12.4
Sebze:	718	3.0
Meyve:	3.675	15.4
Toplam:	23.845	100

Ülkemiz ortalama yükseltisi fazla olan (1141 m) dağlık ve engebeli bir ülkedir. Ülkemizde arazinin % 79'u sarp ve çok eğimli, %8.5'i ise düz ve hafif eğimlidir. Tarım alanlarımızın %69'u tarla bitkilerine ayrılmıştır.

Ekili-Dikili Alan Nedir? Sebze bahçeleri, tarlalar, bağlıklar, meyvelikler, sebzelikler ve nadasa bırakılan alanlara denir.

Tarıma Elverişsiz Alanlar Nereledir? Sarp kayalıklar aşırı eğimli yamaçlar, dağ zirveleri, bataklıklar, çalılıklar, makilikler ve kumsallardır.

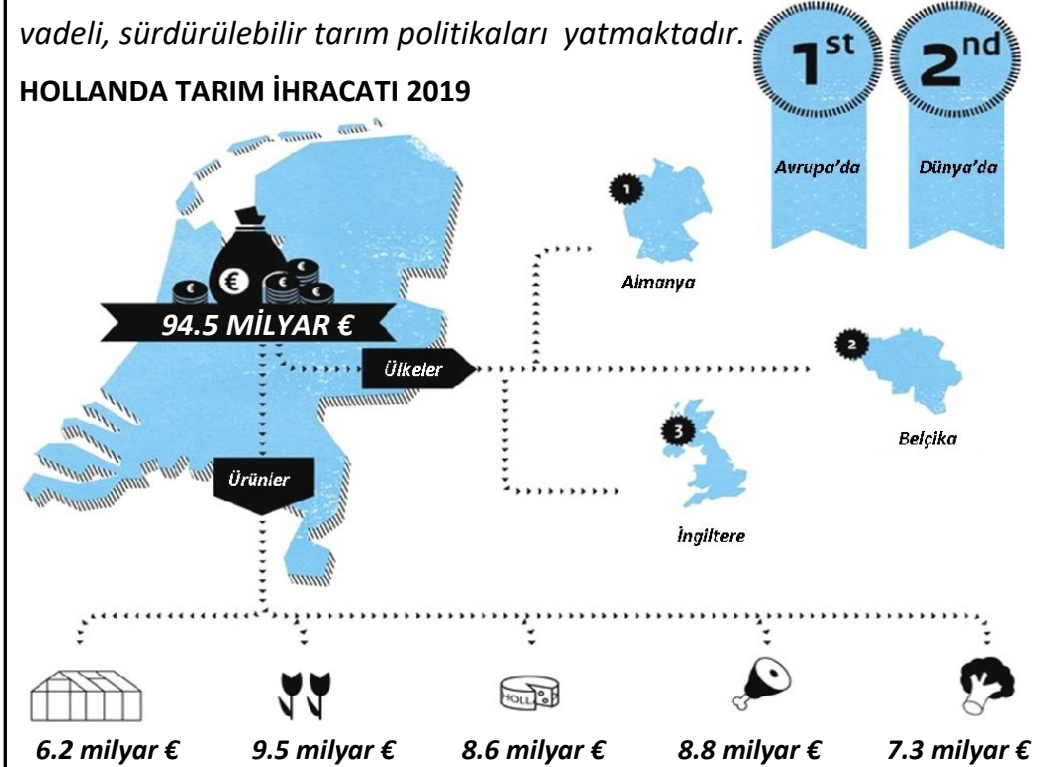
Tarımda Üretim Verim İlişkisi Nasıldır?

Bir ürün döneminde, birim alandan (hektar-dönüm) elde edilen ürünün miktarına tarımda verimlilik denir. Dar alandan ortalamanın üzerinde verim elde ederek geniş araziye eş değerde ekonomik katkı sağlanabilir. Örneğin yüzölçümünün %20'si denizden doldurma ve %50'si de deniz seviyesinin altında olan Konya ili büyüklüğündeki 41 bin kilometrekarelik Hollanda tarım ve gıda ihracatında ABD'nin ardından dünyanın 3. tarım ihracatçısı konumundadır. (2021)

Hollanda; süs bitkileri ve sebze ihracatında dünya lideri, et ihracatında dünya dördüncüsü, süt ve süt ürünlerinde dünya üçüncüsü, sıvı ve katı yağ ihracatında ise dünya dördüncüsüdür.

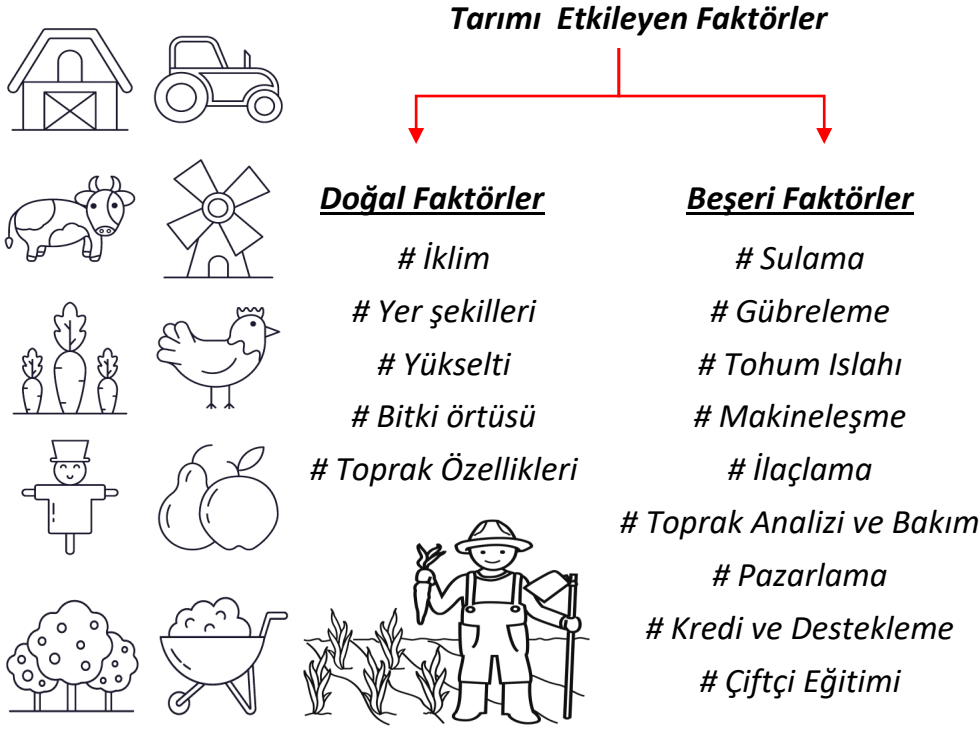
2019 yılında toplam ihracatı 709,2 milyar \$ olan ülkenin bu başarısının altında, kooperatifleşme, teknoloji, pazarlama stratejileri, Ar-ge ve uzun vadeli, sürdürülebilir tarım politikaları yatmaktadır.

HOLLANDA TARIM İHRACATI 2019

Hollanda'nın en fazla ürün sattığı ülke 23,6 milyar € ile Almanya'dır. Bunu sırasıyla, 10,8 milyar € ile Belçika, 8,7 milyar € ile İngiltere, 7,7 milyar € ile Fransa, 3,6 milyar € ile İtalya, 3 milyar € ile Çin ve 2,8 milyar € ile de İspanya izlemektedir. Hollanda, Batı Afrika'dan ithal ettiği kakao çekirdeklerini işleyerek, İsviçre, Belçika ve Fransa'ya ihraç etmektedir. Yine Güney Afrika ve Güney Amerika'dan ithal ettiği bazı tropikal meyveleri de kendi ürünleri ile harmanlayarak üçüncü ülkelere satmaktadır.

Türkiye'de Tarımı Etkileyen Faktörler Nelerdir?

Türkiye'de tarımsal faaliyetler ve tarımda verimlilik doğal ve beşeri unsurlardan etkilenmektedir.

İklim: Tarım ürünlerinin çeşitliliğini belirleyen en önemli etken iklimdir. Farklı iklim tiplerinin görülmesi ürün çeşitliliğinin yanı sıra ürünlerin olgunlaşma ve hasat dönemlerinin farklı olmasına bunun sonucunda da her mevsim taze sebze ve meyvelerin bulanabilmesini sağlamıştır. Tarımda iklime bağlı olmanın sakıncaları da vardır. Özellikle üretimde dalgalanmalara ve verimin düşmesine sebep olur. Yine düşük sıcaklıklar ve don olayından ürünler zarar görmektedir. Yaz kuraklığı da sulama zorunluluğu ile nadas uygulamasına neden olur.

Bitki Örtüsü: Bitki örtüsünün ve orman altı florasının gür ve yoğun olduğu alanlar (özellikle Ekvatorial Bölgede; Amazon Havzasında nemli, sıcak ve bitki örtüsünün gür olduğu 0-1000 m arasındaki alanlar) tarımın yapılamadığı alanlardır.

Amazon Havzası:

Güney Amerika'da Amazon Nehri ve kollarından oluşan havzada 9 ülkenin toprakları yer almaktadır. Havzanın 481 milyon hektarlık bölümü Brezilya sınırları içerisinde yer alır.

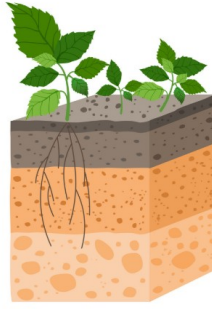
Enlem	Alt Sınır	Üst Sınır
0 ° - 30 °	1000 m	4000 m
30 ° - 45 °	0 m	2000 m
45 ° - 60 °	0 m	1000 m
60 ° - 75 °	0 m	500 m
75 ° - 90 °	0 m	0 m

Yükselti: Yükseltiye bağlı olarak sıcaklık ve yağış şartlarının değişmesi tarımsal üretimi etkiler. Enlem faktörüne bağlı olarak belirli bir yükseltiden sonra tarım yapılamaz. Ekvatora gidildikçe tarım üst sınırı artarken kutuplara doğru tarım üst sınırı azalır.

Yer şekilleri: Tarım faaliyetleri için en uygun alanlar düz ve geniş alanlardır. Yer şekillerinin çeşitli olması tarım alanlarını daraltır, tarımın küçük işletmeler halinde sürdürülmesine dolayısıyla da tarımda verimin düşmesine sebep olur. Ortalama yükseltinin fazla olması tarımda makine kullanımını sınırlandırır. Ülkemizde batıdan doğuya gidildikçe ürünlerin olgunlaşma dönemi uzar, ürün çeşitliliği azalır.

Toprak Özellikleri: Toprağın özelliklerine göre yetiştirilebilecek tarım ürünleri de farklılaşmaktadır. Örneğin çay yalnızca yıkanmış, mineral ve kireç oranı düşük laterit topraklarda yetişebilirken, incir kireç oranı yüksek alüvyal topraklarda iyi yetişebilmektedir.

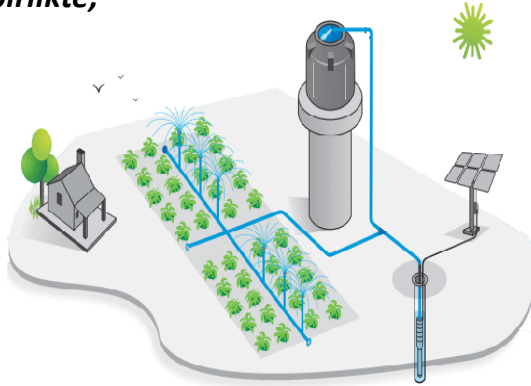

Tarımı Etkileyen Beşeri Faktörler Nelerdir?

Sulama: Tarımda en büyük problemlerden birisidir. Yağış düzensizliği, kuraklık vb sebepler ülkemizde sulamayı zorunlu hale getirmiştir. Makineleşme ve gübre kullanımının yaygınlaşması sulama gereksinimini arttırmış, nadas alanlarının azalmasına sebep olmuştur. Ülkemizde tarım alanlarında sulama ile ilgili olarak DSİ kurulmuştur.

Tarımda Sulamanın artması ile birlikte;

- Nadas ortadan kalkar,
- İklimle bağılılık azalır,
- Yılda birden fazla ürün alınabilir,
- Üretimde süreklilik sağlanır,
- Tarımda verimde artış sağlanır,
- Ürün çeşitliliği artar,
- İç bölgelerde sebze ve meyve üretiminde artış sağlanır,
- Su isteyen ürünlerin ekim alanı genişlemesiyle çiftçi ekonomik anlamda da kazanç sağlar.

Gübreleme: Uzun yıllar boyunca tarımsal üretimde kullanılan toprakların besin değerleri azalır. Toprağı güçlendirmek için gübreleme ya da nadas uygulaması yapılmalıdır.

Gübre ; azot, potasyum, fosfat belirli miktarlarda besin maddeleri içerir. Toprağa kaybettiği besin değerlerini geri kazandırması için doğal ve suni gübreler kullanılmaktadır. Azot potasyum ve fosfat fabrikalarda işlenerek suni gübre haline getirilir. Toprağı gübrelemede miktarı, kalitesi, atılma zamanı, oranı çok önemlidir. Aksi takdirde ürünlerin yanma tehlikesi mevcuttur. Doğal gübrelerin tezekkül olarak kullanılması üretim açısından önemli bir kayıptır.

Yıllara Göre Kimyevi Gübre Kullanımı (Ton)				
↑ 2021 ↑	↓ 2019 ↓	↑ 2017 ↑	↓ 2015 ↓	↑ 2013 ↑
6.480.101	6.087.714	6.332.871	5.507.780	5.813.612

Tohum Islahı: Daha fazla verim elde etme amacıyla tohumların iyileştirilmesi, zayıf tohumların arındırılması, ve tohumların melezleştirilmesi, iyi tohumların seçilmesi gibi çalışmalara denir. İyi tohum kullanmak tarımda üretimi %10 arttırır. Tohum ıslahı çalışmalarını; Devlet Tarım İşletmeleri, Tohum İyileştirme İstasyonları, Devlet Üretim Çiftlikleri ve Ziraat Çiftlikleri yapmaktadır.

Yıllara Göre Tohum Üretimi (Ton)				
↑ 2021 ↑	↑ 2019 ↑	↑ 2017 ↑	↑ 2015 ↑	↑ 2013 ↑
1.324.222	1.143.466	1.049.366	896.298	743.193

Makine Kullanımı: Ülkemizde 1950 yılından sonra tarımda makine kullanımı yaygınlaşmıştır. Makineleşme ile birlikte verim ve üretim artar, zamandan tasarruf edilir, ekim ve hasat daha kaliteli olur, ekim alanları genişler, bunların yanı sıra makineleşme işsizliğe, göçlere, çayır ve otlakların azalmasına, tarım alanlarının genişlemesine sebep olmuştur. Küçük parçalı ve eğimli arazilerde ise hayvan gücünden yararlanılır.

İlaçlama: Tarladaki ürünün hastalıklara ve zararlılara karşı korunmasıdır. Hem ürünlerin hem de tohumların zarar görmemesi için zararlılarla etkin bir şekilde mücadele edilmelidir. İlaçlama konusunda çiftçilerimiz bilinçli olmak zorundadır. Özellikle insan sağlığının ve doğal çevrenin bozulmaması için ilaçlama konusunda çiftçilerimiz bilinçli olmak zorundadır.

Toprak Analizi ve Bakım: Toprak analizleri ile o toprakta en iyi verim alınacak ürün belirlenmelidir. Yine toprakta eksik olan mineraller belirlenerek toprak için uygun olan gübrenin kalitesi, miktarı, atılma zamanı belirlenmelidir.

Pazarlama: Elde edilen ürünlerin tüketim merkezlerine, işleme merkezlerine ulaştırılıp satılmasına paraya çevrilmesine pazarlama denir. Pazarlama konusunda üreticilerin etkinliği azdır. Pazarlama araçlarıyla sağlanır. Özel sektörler, devlet kuruluşları, tüccarlar, kamu iktisadi teşkilatları da pazarlama ile ilgilenir.

Kredi ve Destekleme: Devlet zaman zaman destekleme alımları yapmaktadır. Yani bazı ürünlerde (fındık, çay, kayısı, kenevir vb) taban fiyatta alma garantisi vererek çiftçilerin mağdur olmasını engellemeyi üretimde kalitenin sağlanmasını amaç edinmektedir. Ekimden önce ürünlerin pazar durumu iyice araştırılmalıdır.

Bu amaçla Tarım ve Orman Bakanlığı, Tarım İşletme Genel Müdürlükleri Devlet Su İşleri, Ziraat Bankası, Et Balık Kurumu, Tarım Kredi Kooperatifleri, Toprak Mahsulleri Ofisi, Fiskobirlik, Çukobirlik, Çaykur vb kurulmuştur.

Ziraat Bankası

ÇAYKUR

FİSKOBİRLİK

Yıllara Göre Destekleme Ödemeleri (Milyon TL)				
↑ 2020 ↑	↑ 2019 ↑	↑ 2017 ↑	↑ 2015 ↑	↑ 2013 ↑
11.508	10.428	7.703	6.087	5.402

Çiftçi Eğitimi: Miras yoluyla arazilerinin parçalanmasının önüne geçilmesi, aşırı sulamanın engellenmesi, toprak analizi ve bakımı, tohum ıslahı, gübre ve zirai ilaç kullanımı, erozyonun ve anız yakımının engellenmesi, organik tarım, çevrenin korunması, tarımsal krediler vb konularda çiftçilerimiz eğitilerek bilinçlendirilmelidir.

Tarımda Kullanılan Yöntemler Nelerdir?

Ekstansif (İlkel) Tarım: Tarımsal üretimin büyük oranda iklim-doğa koşullarına bağlı olduğu, sulama, gübreleme, ilaçlama, ve kaliteli tohum uygulamalarının düşük olduğu, verimin ve bilimsel katkıların az olduğu geleneksel tarım yöntemleridir.

İntansif (Modern) Tarım: Özellikle ekili-dikili alanları dar olan ülkelerde uygulanan ve birim alanda fazla verim elde etmeyi amaçlayan modern yöntemleridir. Günümüzde Hollanda, İsrail, Japonya vb ülkeler de intansif tarım yöntemleri uygulanmaktadır. Bu yöntemde;

İklim ve doğa koşullarından fazla etkilenilmez.

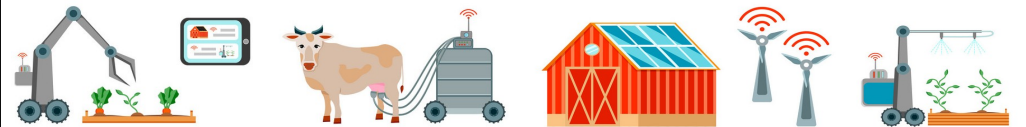
Toprak nadasa bırakılmaz.

Her yıl ekim yapıldığı için ürün kaybı olmaz.

Üretimde dalgalanmalar olmaz, verim yüksektir.

Sulama yöntemleri ile birlikte ürün çeşitliliği fazladır.

Nadas: Sulamanın yalnızca yağışlarla yapıldığı bölgelerde toprağın bir yıl boyunca boş bırakılmasıdır. Bu yöntemde toprak dinlendirilerek içerisindeki su, nem ve mineral geri kazandırılır. Tarlaların boş kalması üretimi olumsuz yönde etkilemektedir. Nadas uygulaması aynı zamanda erozyonu tetikleyen bir etmendir. İç bölgelerimizde bu uygulama daha yoğun iken sulama imkanları geliştikçe nadasa ayrılan alan oranları azalmaktadır.

Yıllara Göre Nadasa Bırakılan Alan (Bin Ha)				
↓ 2021 ↓	↓ 2019 ↓	↓ 2017 ↓	↓ 2015 ↓	↓ 2013 ↓
3.059	3.387	3.697	4.114	4.148
%12.8	% 14.7	% 15.8	% 17.2	% 17.4

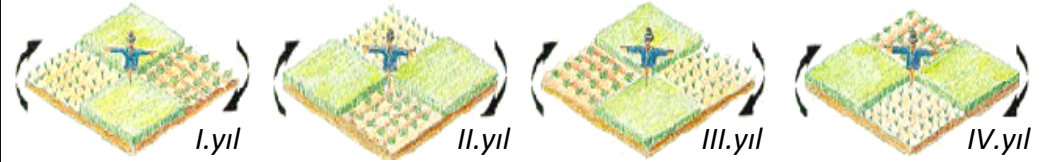
Nöbetleşe Ekim: Toprağın boş bırakılması yerine ekilen ürünü değiştirme yöntemidir. Toprağın kaybettiği besinleri geri kazanmasını sağlamak, toprağı erozyondan korumak, toprağın mineralce dengesini sağlamak amacıyla tarlaya bir yıl tahıl diğer yıl baklagil ekilmesi nöbetleşe ekime örnek olarak gösterilebilir.

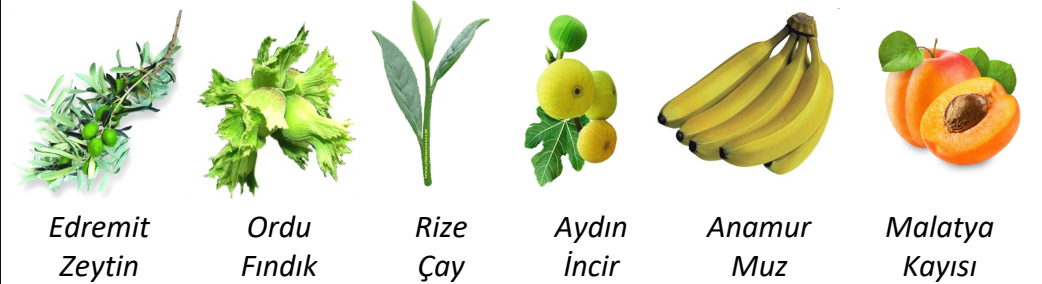
Organik tarım; İnsan sağlığına ve çevreye zarar vermeyen, üretimde kimyasal girdi kullanılmayan, üretimden tüketime kadar her aşaması kontrollü ve sertifikalı olan tarımsal üretim biçimidir. Bu yöntem; hava, su gibi yaşamsal kaynaklarla birlikte doğadaki dengenin korunmasını da amaçlayan bir üretim şeklidir. 2021 yılında ülkemizde organik tarım üretimi 1.631.943 ton olarak gerçekleşmiştir.

Rotasyon: Tarlaların farklı bölümlere ayrıldığı bu sistemde bölümlerden biri nadasa bırakılırken diğer bölümlere farklı ürünler ekilir. Ertesi yıl bir önceki yıl nadasa bırakılmış alanda ekim yapılırken başka bir alan nadasa bırakılır. Diğer alanlarda da ürün değiştirilir. Böylece kısmen de olsa tarım alanından sürekli ürün elde edilir ve nadasa bırakılan alanlar dinlendirilmiş olur.

Monokültür: Herhangi bir yerde toprak koşulları, ekonomik koşullar, toprak koşulları gibi nedenlerle yaygın olarak yetiştiriliyorsa bu bitkilere monokültür bitkisi denir. Belirli bir alanda birden fazla ürün yetiştirmeye de polikültür denir.

Plantasyon: Ekvatorial bölgeye özgü olan bu yöntem geniş bir alanda ticari amaçla bir veya birkaç çeşit ürün yetiştirmeye dayalı bir yöntemdir. Brezilya'da kahve, Ekvator'da muz, Sirilanka'da çay tarımı örnek olarak verilebilir.

Yıllara Göre Organik Tarım Üretim Miktarları (Ton)				
↓ 2020 ↓	↓ 2019 ↓	↑ 2017 ↑	↑ 2015 ↑	↓ 2013 ↓
1.631.943	2.030.465	2.406.606	1.829.291	1.620.380

Seracılık :İlkbaharda ve yazın açık havada yetişebilen sebzelerin sera adı verilen plastik ya da cam ile kaplı yapılarda sonbahar ve kış aylarında yetiştirilmesine seracılık denir.Asıl amaç mevsim dışında da sebzeleri üretebilmektir.Kış mevsiminin sıcak geçtiği, güneşli gün sayısının fazla olduğu yörelerde seracık yapılmaktadır.Ülkemizin özellikle Güney kıyıları (Antalya,Mersin,Adana) seracılığa uygun olup seraların %50'si buradadır.

Örtü Altı Üretim Miktarları (Bin Ton)				
↓ 2021 ↓	↑ 2019 ↑	↑ 2017 ↑	↑ 2015 ↑	↑ 2013 ↑
9.728	8.437	7.863	6.720	6.274

TÜRKİYE'DE TARIM

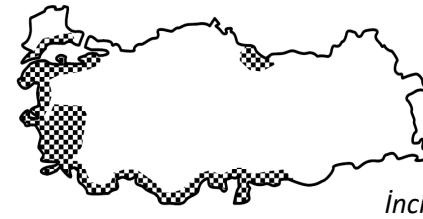
Doğal yetiştirme alanı dar ürünler:Fındık,Çay,Zeytin,Muz,Antep Fıstığı, Turunçgiller,Kivi,Avokado vb

Doğal yetiştirme alanı geniş ürünler:Buğday,Elma,Üzüm,Şeker pancarı Patates,Ayçiçeği,Arpa vb

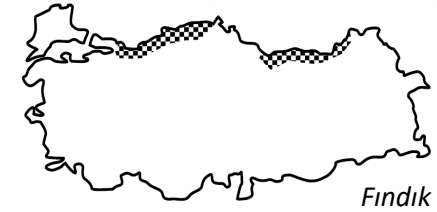
Üretimi devlet kontrolündeki ürünler:Tütün,Kenevir,Haşhaş,Pirinç vb

Destekleme alımı yapılan ürünler:Buğday,Şeker pancarı,Çay,Kenevir, Haşhaş,Fındık,Pamuk,Kayısı,Üzüm,İncir vb

Sanayi Bitkileri:Tütün,Ş.Pancarı,Pamuk,Çay,Haşhaş,Gül,Anason,Kenevir.

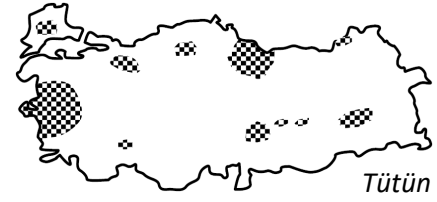
İncir

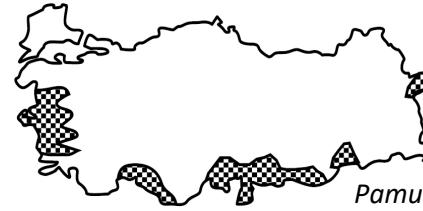
Fındık

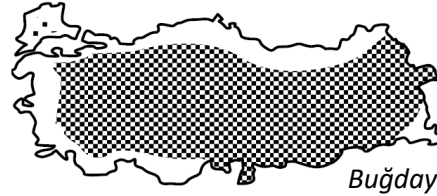
Üzüm

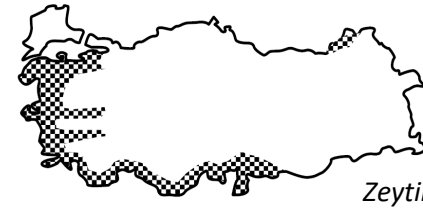
Tütün

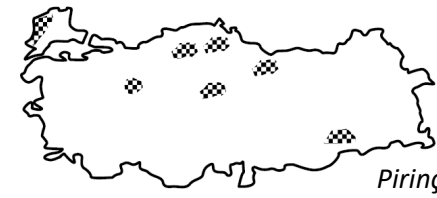
Pamuk

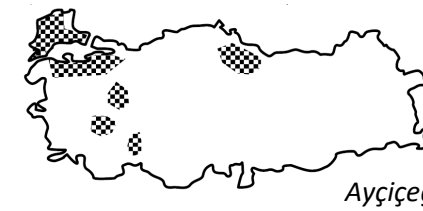
Buğday

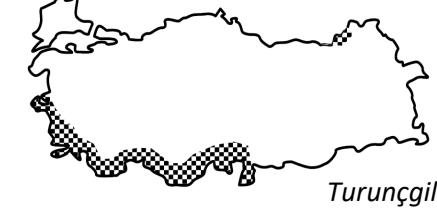
Zeytin

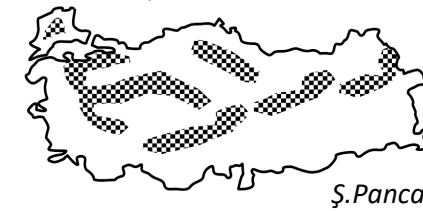
Pirinç

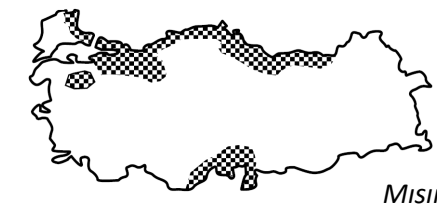
Ayçiçeği

Turunçgil

Ş.Pancarı

Mısır

BEZELYE**YILLARA GÖRE ÜRETİM**

2021	111.625 ton	↑
2020	108.000 ton	↑
2020	108.000 ton	↑
2019	98.200 ton	↓
2018	107.300 ton	↑
2017	107.100 ton	↑

ÜRETİMDE İLK 5 İL (2021)

1-)	Bursa
2-)	Afyonkarahisar
3-)	İzmir
4-)	Hatay
5-)	Eskişehir

ZEYTİN (YAĞLIK)**YILLARA GÖRE ÜRETİM**

2021	1.182.847 ton	↑
2020	803.000 ton	↓
2020	803.000 ton	↓
2019	1.110.000 ton	↑
2018	1.073.400 ton	↓
2017	1.640.000 ton	↑

ÜRETİMDE İLK 5 İL (2021)

1-)	Aydın
2-)	Muğla
3-)	İzmir
4-)	Balıkesir
5-)	Manisa

ZEYTİN (SOFRALIK)**YILLARA GÖRE ÜRETİM**

2021	555.833 ton	↑
2020	513.000 ton	↑
2020	513.000 ton	↑
2019	415.000 ton	↓
2018	426.900 ton	↓
2017	460.000 ton	↑

ÜRETİMDE İLK 5 İL (2021)

1-)	Manisa
2-)	Bursa
3-)	Aydın
4-)	Balıkesir
5-)	Mersin

BAKLA**YILLARA GÖRE ÜRETİM**

2021	4.426 ton	↓
2020	5.002 ton	↓
2020	5.002 ton	↓
2019	5.480 ton	↓
2018	5.903 ton	↓
2017	6.847 ton	↑

ÜRETİMDE İLK 5 İL (2021)

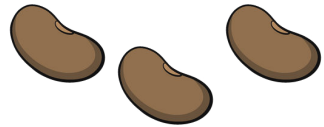
1-)	Çanakkale
2-)	Balıkesir
3-)	Bursa
4-)	Kütahya
5-)	Muğla

SOYA FASULYESİ**YILLARA GÖRE ÜRETİM**

2021	182.000 ton	↑
2020	155.225 ton	↑
2020	155.225 ton	↑
2019	150.000 ton	↑
2018	140.000 ton	=
2017	140.000 ton	↑

ÜRETİMDE İLK 5 İL (2021)

1-)	Adana
2-)	Mersin
3-)	Kahramanmaraş
4-)	Osmaniye
5-)	Samsun

BÖRÜLCE**YILLARA GÖRE ÜRETİM**

2021	14.491 ton	↓
2020	16.781 ton	↓
2020	16.781 ton	↓
2019	18.420 ton	↑
2018	17.650 ton	↑
2017	14.410 ton	↓

ÜRETİMDE İLK 5 İL (2021)

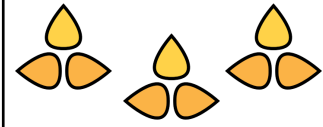
1-)	Muğla
2-)	İzmir
3-)	Aydın
4-)	Denizli
5-)	Manisa

AYÇİÇEĞİ**YILLARA GÖRE ÜRETİM**

2021	1.870.000 ton	↓
2020	2.125.000 ton	↑
2020	2.125.000 ton	↑
2019	2.100.000 ton	↑
2018	1.949.000 ton	↓
2017	1.964.000 ton	↑

ÜRETİMDE İLK 5 İL (2021)

1-)	Tekirdağ
2-)	Konya
3-)	Edirne
4-)	Kırklareli
5-)	Adana

SUSAM**YILLARA GÖRE ÜRETİM**

2021	17.656 ton	↓
2020	18.648 ton	↑
2020	18.648 ton	↑
2019	16.890 ton	↓
2018	17.430 ton	↓
2017	18.410 ton	↓

ÜRETİMDE İLK 5 İL (2021)

1-)	Antalya
2-)	Manisa
3-)	Uşak
4-)	Muğla
5-)	Adana

YER FISTIĞI**YILLARA GÖRE ÜRETİM**

2021	234.167 ton	↑
2020	215.927 ton	↑
2020	215.927 ton	↑
2019	169.320 ton	↓
2018	173.835 ton	↑
2017	165.330 ton	↑

ÜRETİMDE İLK 5 İL (2021)

1-)	Adana
2-)	Osmaniye
3-)	Şanlıurfa
4-)	Hatay
5-)	Antalya

ASPİR**YILLARA GÖRE ÜRETİM**

2021	16.200 ton	↓
2020	21.325 ton	↓
2020	21.325 ton	↓
2019	21.880 ton	↓
2018	35.000 ton	↓
2017	50.000 ton	↓

ÜRETİMDE İLK 5 İL (2021)

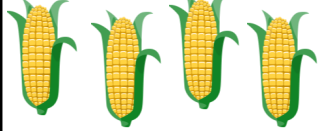
1-)	Ankara
2-)	Aksaray
3-)	Kayseri
4-)	Konya
5-)	Nevşehir

BUĞDAY**YILLARA GÖRE ÜRETİM**

2021	17.650.000 ton	↓
2020	20.500.000 ton	↑
2019	19.000.000 ton	↓
2018	20.000.000 ton	↓
2017	21.500.000 ton	↑

ÜRETİMDE İLK 5 İL (2021)

1-)	Konya
2-)	Tekirdağ
3-)	Edirne
4-)	Ankara
5-)	Şanlıurfa

MISIR**YILLARA GÖRE ÜRETİM**

2021	6.750.000 ton	↑
2020	6.500.000 ton	↑
2019	6.000.000 ton	↑
2018	5.700.000 ton	↓
2017	5.900.000 ton	↓

ÜRETİMDE İLK 5 İL (2021)

1-)	Konya
2-)	Şanlıurfa
3-)	Adana
4-)	Mardin
5-)	Karaman

YULAF**YILLARA GÖRE ÜRETİM**

2021	314.528 ton	↑
2020	276.000 ton	↑
2019	265.000 ton	↑
2018	260.000 ton	↑
2017	250.000 ton	↑

ÜRETİMDE İLK 5 İL (2021)

1-)	Ankara
2-)	Sivas
3-)	Eskişehir
4-)	Konya
5-)	Kocaeli

NOHUT**YILLARA GÖRE ÜRETİM**

2021	475.000 ton	↓
2020	630.000 ton	=
2019	630.000 ton	=
2018	630.000 ton	↑
2017	470.000 ton	↑

ÜRETİMDE İLK 5 İL (2021)

1-)	Yozgat
2-)	Ankara
3-)	Kırşehir
4-)	Konya
5-)	Karaman

KIRMIZI MERCİMEK**YILLARA GÖRE ÜRETİM**

2021	228.000 ton	↓
2020	328.418 ton	↑
2019	310.000 ton	=
2018	310.000 ton	↓
2017	400.000 ton	↑

ÜRETİMDE İLK 5 İL (2021)

1-)	Şanlıurfa
2-)	Diyarbakır
3-)	Batman
4-)	Siirt
5-)	Mardin

ARPA**YILLARA GÖRE ÜRETİM**

2021	8.000.000 ton	↓
2020	8.300.000 ton	↑
2019	7.600.000 ton	↑
2018	7.000.000 ton	↓
2017	7.100.000 ton	↑

ÜRETİMDE İLK 5 İL (2021)

1-)	Konya
2-)	Ankara
3-)	Afyonkarahisar
4-)	Aksaray
5-)	Kışehir

ÇELTİK (PİRİNÇ)**YILLARA GÖRE ÜRETİM**

2021	1.000.000 ton	↑
2020	980.000 ton	↓
2019	1.000.000 ton	↑
2018	940.000 ton	↑
2017	900.000 ton	↓

ÜRETİMDE İLK 5 İL (2021)

1-)	Edirne
2-)	Samsun
3-)	Balıkesir
4-)	Çanakkale
5-)	Çorum

ÇAVDAR**YILLARA GÖRE ÜRETİM**

2021	200.000 ton	↓
2020	295.681 ton	↓
2019	310.000 ton	↓
2018	320.000 ton	=
2017	320.000 ton	↑

ÜRETİMDE İLK 5 İL (2021)

1-)	Kayseri
2-)	Balıkesir
3-)	Niğde
4-)	Nevşehir
5-)	Aksaray

KURU FASULYE**YILLARA GÖRE ÜRETİM**

2021	305.000 ton	↑
2020	279.581 ton	↑
2019	225.000 ton	↑
2018	220.000 ton	↓
2017	239.000 ton	↑

ÜRETİMDE İLK 5 İL (2021)

1-)	Niğde
2-)	Konya
3-)	Bitlis
4-)	Nevşehir
5-)	Karaman

YEŞİL MERCİMEK**YILLARA GÖRE ÜRETİM**

2021	35.000 ton	↓
2020	42.397 ton	↓
2019	43.630 ton	↑
2018	43.000 ton	↑
2017	30.000 ton	↑

ÜRETİMDE İLK 5 İL (2021)

1-)	Yozgat
2-)	Kırşehir
3-)	Konya
4-)	Çorum
5-)	Ankara

KANOLA

YILLARA GÖRE ÜRETİM

2021	140.000 ton	▲
2020	121.542 ton	▼
2019	180.000 ton	▲
2018	125.000 ton	▲
2017	60.000 ton	▼

ÜRETİMDE İLK 5 İL (2021)

1-)	Tekirdağ
2-)	Edirne
3-)	Konya
4-)	Kırklareli
5-)	İstanbul

TÜTÜN

YILLARA GÖRE ÜRETİM

2021	71.497 ton	▼
2020	79.081 ton	▲
2019	70.000 ton	▼
2018	75.270 ton	▼
2017	93.660 ton	▲

ÜRETİMDE İLK 5 İL (2021)

1-)	Adıyaman
2-)	Denizli
3-)	Manisa
4-)	Batman
5-)	Samsun

PAMUK

YILLARA GÖRE ÜRETİM

2021	3.082.500 ton	▲
2020	2.429.897 ton	▲
2019	2.200.000 ton	▼
2018	2.570.000 ton	▲
2017	2.450.000 ton	▲

ÜRETİMDE İLK 5 İL (2021)

1-)	Şanlıurfa
2-)	Diyarbakır
3-)	Aydın
4-)	Hatay
5-)	İzmir

ÇİĞİT

YILLARA GÖRE ÜRETİM

2021	1.350.000 ton	▲
2020	1.064.189 ton	▼
2019	1.320.000 ton	▼
2018	1.542.000 ton	▲
2017	1.470.000 ton	▲

ÜRETİMDE İLK 5 İL (2021)

1-)	Şanlıurfa
2-)	Diyarbakır
3-)	Aydın
4-)	Hatay
5-)	İzmir

ANASON

YILLARA GÖRE ÜRETİM

2021	6.936 ton	▼
2020	10.716 ton	▼
2019	17.859 ton	▲
2018	8.664 ton	▲
2017	8.418 ton	▲

ÜRETİMDE İLK 5 İL (2021)

1-)	Burdur
2-)	Denizli
3-)	Antalya
4-)	Afyonkarahisar
5-)	Ankara

HAŞHAŞ

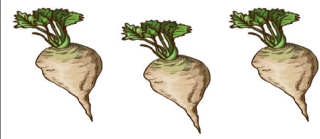
YILLARA GÖRE ÜRETİM

2021	21.037 ton	▲
2020	20.542 ton	▼
2019	27.280 ton	▲
2018	26.990 ton	▲
2017	15.240 ton	▼

ÜRETİMDE İLK 5 İL (2021)

1-)	Afyonkarahisar
2-)	Konya
3-)	Denizli
4-)	Uşak
5-)	Burdur

ŞEKER PANCARI

YILLARA GÖRE ÜRETİM

2021	17.767.085 ton	▼
2020	23.025.738 ton	▲
2019	18.085.000 ton	▲
2018	17.436.000 ton	▼
2017	21.149.000 ton	▲

ÜRETİMDE İLK 5 İL (2021)

1-)	Konya
2-)	Eskişehir
3-)	Yozgat
4-)	Aksaray
5-)	Kayseri

ÇAY

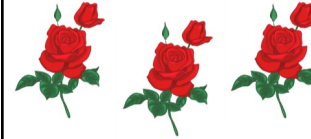
YILLARA GÖRE ÜRETİM

2021	1.453.964 ton	▲
2020	1.450.556 ton	▲
2019	1.450.000 ton	▼
2018	1.480.530 ton	▲
2017	1.300.000 ton	▼

ÜRETİMDE İLK 5 İL (2021)

1-)	Rize
2-)	Trabzon
3-)	Artvin
4-)	Giresun
5-)	Ordu

GÜL

YILLARA GÖRE ÜRETİM

2021	18.020 ton	▼
2020	18.202 ton	▲
2019	16.560 ton	▲
2018	14.773 ton	▲
2017	13.372 ton	▲

ÜRETİMDE İLK 5 İL (2021)

1-)	Isparta
2-)	Burdur
3-)	Afyonkarahisar
4-)	Denizli
5-)	Kahramanmaraş

KENEVİR (TOHUM)

YILLARA GÖRE ÜRETİM

2021	41 ton	▼
2020	282 ton	▲
2019	49 ton	▲
2018	10 ton	▲
2017	8 ton	=

ÜRETİMDE İLK 5 İL (2021)

1-)	Sakarya
2-)	Amasya
3-)	Samsun
4-)	Sivas
5-)	Çorum

LAVANTA

YILLARA GÖRE ÜRETİM

2021	6.108 ton	↑
2020	3.499 ton	↑
2019	1.462 ton	↑
2018	1.040 ton	↑
2017	845 ton	↑

ÜRETİMDE İLK 5 İL (2021)

1-)	Isparta
2-)	Afyonkarahisar
3-)	Antalya
4-)	Ankara
5-)	Denizli

FINDIK

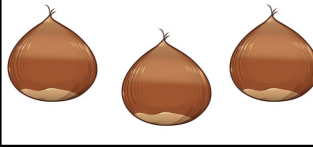
YILLARA GÖRE ÜRETİM

2021	684.000 ton	↑
2020	665.000 ton	↓
2019	776.046 ton	↑
2018	515.000 ton	↓
2017	625.000 ton	↑

ÜRETİMDE İLK 5 İL (2021)

1-)	Ordu
2-)	Samsun
3-)	Sakarya
4-)	Giresun
5-)	Düzce

KESTANE

YILLARA GÖRE ÜRETİM

2021	77.792 ton	↑
2020	76.045 ton	↑
2019	72.655 ton	↑
2018	63.580 ton	↑
2017	62.904 ton	↓

ÜRETİMDE İLK 5 İL (2021)

1-)	Aydın
2-)	İzmir
3-)	Bartın
4-)	Sinop
5-)	Zonguldak

PATATES

YILLARA GÖRE ÜRETİM

2021	5.100.000 ton	↓
2020	5.200.000 ton	↑
2019	4.979.824 ton	↑
2018	4.550.000 ton	↓
2017	4.800.000 ton	↑

ÜRETİMDE İLK 5 İL (2021)

1-)	Konya
2-)	Niğde
3-)	Afyonkarahisar
4-)	Kayseri
5-)	İzmir

SARIMSAK

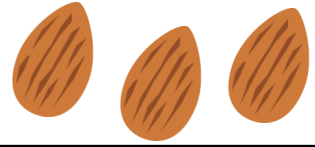
YILLARA GÖRE ÜRETİM

2021	179.071 ton	↑
2020	145.392 ton	↑
2019	103.096 ton	↓
2018	117.688 ton	↓
2017	121.805 ton	↑

ÜRETİMDE İLK 5 İL (2021)

1-)	Gaziantep
2-)	Kastamonu
3-)	Kahramanmaraş
4-)	Aksaray
5-)	Tokat

BADEM

YILLARA GÖRE ÜRETİM

2021	178.000 ton	↑
2020	159.197 ton	↑
2019	150.000 ton	↑
2018	100.000 ton	↑
2017	90.000 ton	↑

ÜRETİMDE İLK 5 İL (2021)

1-)	Adıyaman
2-)	Mersin
3-)	Antalya
4-)	Muğla
5-)	Şanlıurfa

ANTEP FISTIĞI

YILLARA GÖRE ÜRETİM

2021	119.355 ton	↓
2020	296.376 ton	↑
2019	85.000 ton	↓
2018	240.00 ton	↑
2017	78.000 ton	↓

ÜRETİMDE İLK 5 İL (2021)

1-)	Şanlıurfa
2-)	Gaziantep
3-)	Siirt
4-)	Adıyaman
5-)	Mersin

CEVİZ

YILLARA GÖRE ÜRETİM

2021	325.000 ton	↑
2020	286.706 ton	↑
2019	225.000 ton	↑
2018	215.000 ton	↑
2017	210.000 ton	↑

ÜRETİMDE İLK 5 İL (2021)

1-)	Mersin
2-)	Kahramanmaraş
3-)	Bursa
4-)	Denizli
5-)	Çorum

SOĞAN

YILLARA GÖRE ÜRETİM

2021	2.500.000 ton	↑
2020	2.280.000 ton	↑
2019	2.200.000 ton	↑
2018	1.930.695 ton	↓
2017	2.175.910 ton	↑

ÜRETİMDE İLK 5 İL (2021)

1-)	Ankara
2-)	Çorum
3-)	Amasya
4-)	Eskişehir
5-)	Adana

TURP (KIRMIZI)

YILLARA GÖRE ÜRETİM

2021	209.384 ton	↑
2020	204.687 ton	↑
2019	198.110 ton	↑
2018	177.060 ton	↓
2017	178.340 ton	↓

ÜRETİMDE İLK 5 İL (2021)

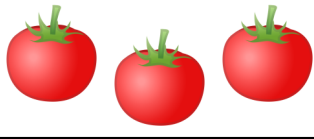
1-)	Osmaniye
2-)	Adana
3-)	Ankara
4-)	Samsun
5-)	Konya

SALATALIK**YILLARA GÖRE ÜRETİM**

2021	1.696.520 ton	▲
2020	1.678.311 ton	▼
2019	1.748.150 ton	▲
2018	1.701.730 ton	▲
2017	1.687.920 ton	▲

ÜRETİMDE İLK 5 İL (2021)

1-)	Antalya
2-)	Mersin
3-)	İzmir
4-)	Amasya
5-)	Hatay

DOMATES (SOFRALIK)**YILLARA GÖRE ÜRETİM**

2021	8.580.522 ton	▼
2020	8.656.435 ton	▼
2019	8.836.050 ton	▲
2018	8.414.620 ton	▼
2017	8.789.710 ton	▲

ÜRETİMDE İLK 5 İL (2021)

1-)	Antalya
2-)	Mersin
3-)	Muğla
4-)	Çanakkale
5-)	Tokat

PATLICAN**YILLARA GÖRE ÜRETİM**

2021	832.938 ton	▼
2020	835.422 ton	▼
2019	883.910 ton	▲
2018	836.280 ton	▼
2017	883.910 ton	▲

ÜRETİMDE İLK 5 İL (2021)

1-)	Antalya
2-)	Mersin
3-)	Adana
4-)	Muğla
5-)	Gaziantep

PIRASA**YILLARA GÖRE ÜRETİM**

2021	213.192 ton	▼
2020	225.480 ton	▼
2019	234.050 ton	▼
2018	252.950 ton	▲
2017	208.230 ton	▼

ÜRETİMDE İLK 5 İL (2021)

1-)	Bursa
2-)	İzmir
3-)	Samsun
4-)	Mersin
5-)	Balıkesir

HAVUÇ**YILLARA GÖRE ÜRETİM**

2021	590.483 ton	▲
2020	588.778 ton	▼
2019	663.880 ton	▲
2018	642.830 ton	▲
2017	569.530 ton	▲

ÜRETİMDE İLK 5 İL (2021)

1-)	Konya
2-)	Ankara
3-)	Hatay
4-)	Denizli
5-)	Eskişehir

SİVRİ BİBER**YILLARA GÖRE ÜRETİM**

2021	1.064.633 ton	▲
2020	838.890 ton	▼
2019	902.400 ton	▼
2018	930.340 ton	▼
2017	945.360 ton	▼

ÜRETİMDE İLK 5 İL (2021)

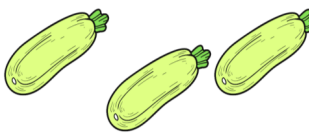
1-)	Mersin
2-)	Antalya
3-)	Bursa
4-)	Manisa
5-)	Hatay

DOLMALIK BİBER**YILLARA GÖRE ÜRETİM**

2021	420.918 ton	▲
2020	389.957 ton	▲
2019	371.920 ton	▼
2018	397.170 ton	▼
2017	420.900 ton	▲

ÜRETİMDE İLK 5 İL (2021)

1-)	Antalya
2-)	Tokat
3-)	Mersin
4-)	Elazığ
5-)	Bursa

KABAK (SAKIZ)**YILLARA GÖRE ÜRETİM**

2021	609.622 ton	▲
2020	547.208 ton	▲
2019	447.830 ton	▼
2018	474.520 ton	▲
2017	449.560 ton	▲

ÜRETİMDE İLK 5 İL (2021)

1-)	Mersin
2-)	Antalya
3-)	Muğla
4-)	Bursa
5-)	Ankara

LAHANA (BEYAZ)**YILLARA GÖRE ÜRETİM**

2021	597.910 ton	▲
2020	594.143 ton	▲
2019	567.620 ton	▲
2018	516.950 ton	▼
2017	520.796 ton	▲

ÜRETİMDE İLK 5 İL (2021)

1-)	Samsun
2-)	Niğde
3-)	Bursa
4-)	Antalya
5-)	Mersin

ISPANAK**YILLARA GÖRE ÜRETİM**

2021	218.355 ton	▼
2020	231.515 ton	▲
2019	229.790 ton	▲
2018	225.170 ton	▲
2017	222.170 ton	▲

ÜRETİMDE İLK 5 İL (2021)

1-)	İzmir
2-)	Ankara
3-)	Bursa
4-)	Adana
5-)	Manisa

TAZE FASULYE

YILLARA GÖRE ÜRETİM

2021	510.366 ton	↓
2020	547.366 ton	↓
2019	596.070 ton	↑
2018	580.940 ton	↓
2017	630.340 ton	↑

ÜRETİMDE İLK 5 İL (2021)

1-)	Bursa
2-)	Mersin
3-)	Antalya
4-)	İzmir
5-)	Tokat

LAHANA (KIRMIZI)

YILLARA GÖRE ÜRETİM

2021	200.472 ton	↑
2020	198.516 ton	↑
2019	192.210 ton	↑
2018	187.940 ton	↓
2017	188.310 ton	↑

ÜRETİMDE İLK 5 İL (2021)

1-)	Samsun
2-)	Konya
3-)	Bursa
4-)	Antalya
5-)	Mersin

KARNABAHAAR

YILLARA GÖRE ÜRETİM

2021	234.717 ton	↑
2020	216.334 ton	↓
2019	234.350 ton	↑
2018	225.150 ton	↑
2017	199.710 ton	↑

ÜRETİMDE İLK 5 İL (2021)

1-)	İzmir
2-)	Samsun
3-)	Bursa
4-)	Antalya
5-)	Mersin

MARUL (KIVIRCİK)

YILLARA GÖRE ÜRETİM

2021	234.048 ton	↑
2020	207.234 ton	↑
2019	198.490 ton	↑
2018	187.650 ton	↑
2017	185.070 ton	↑

ÜRETİMDE İLK 5 İL (2021)

1-)	Sakarya
2-)	Antalya
3-)	Tokat
4-)	Eskişehir
5-)	Bilecik

MAYDANOZ

YILLARA GÖRE ÜRETİM

2021	108.604 ton	↑
2020	97.760 ton	↑
2019	92.950 ton	↑
2018	78.960 ton	↓
2017	80.300 ton	↑

ÜRETİMDE İLK 5 İL (2021)

1-)	Hatay
2-)	Balıkesir
3-)	Eskişehir
4-)	Antalya
5-)	Mersin

SALÇALIK BİBER

YILLARA GÖRE ÜRETİM

2021	1.445.275 ton	↑
2020	1.291.091 ton	↑
2019	1.234.420 ton	↑
2018	1.128.860 ton	↑
2017	1.107.710 ton	↑

ÜRETİMDE İLK 5 İL (2021)

1-)	Çanakkale
2-)	Antalya
3-)	Adana
4-)	Manisa
5-)	Samsun

SALÇALIK DOMATES

YILLARA GÖRE ÜRETİM

2021	4.514.736 ton	↓
2020	4.547.580 ton	↑
2019	4.005.930 ton	↑
2018	3.735.080 ton	↓
2017	3.960.280 ton	↓

ÜRETİMDE İLK 5 İL (2021)

1-)	Bursa
2-)	Manisa
3-)	İzmir
4-)	Balıkesir
5-)	Konya

ÇARLİSTON BİBER

YILLARA GÖRE ÜRETİM

2021	160.469 ton	↑
2020	116.967 ton	↓
2019	117.120 ton	↑
2018	99.390 ton	↓
2017	134.190 ton	↑

ÜRETİMDE İLK 5 İL (2021)

1-)	Antalya
2-)	Samsun
3-)	Balıkesir
4-)	Edirne
5-)	Bursa

BAMYA

YILLARA GÖRE ÜRETİM

2021	93.659 ton	↑
2020	32.423 ton	↑
2019	31.420 ton	↑
2018	29.110 ton	↑
2017	28.530 ton	↓

ÜRETİMDE İLK 5 İL (2021)

1-)	Balıkesir
2-)	İzmir
3-)	Osmaniye
4-)	Aydın
5-)	Amasya

BAL KABAĞI

YILLARA GÖRE ÜRETİM

2021	97.168 ton	↑
2020	93.659 ton	↑
2019	92.310 ton	↑
2018	87.200 ton	↓
2017	89.730 ton	↓

ÜRETİMDE İLK 5 İL (2021)

1-)	Afyonkarahisar
2-)	Ankara
3-)	Düzce
4-)	Sakarya
5-)	Samsun

ELMA

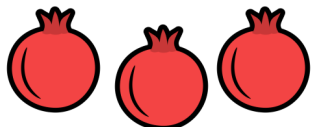
YILLARA GÖRE ÜRETİM

2021	4.493.264 ton	↑
2020	4.300.486 ton	↑
2019	3.618.750 ton	↓
2018	3.625.960 ton	↑
2017	3.032.160 ton	↑

ÜRETİMDE İLK 5 İL (2021)

1-)	Isparta
2-)	Antalya
3-)	Niğde
4-)	Karaman
5-)	Kayseri

NAR

YILLARA GÖRE ÜRETİM

2021	647.676 ton	↑
2020	600.021 ton	↑
2019	559.170 ton	↑
2018	537.840 ton	↑
2017	502.600 ton	↑

ÜRETİMDE İLK 5 İL (2021)

1-)	Antalya
2-)	Mersin
3-)	Muğla
4-)	Antalya
5-)	Denizli

ERİK

YILLARA GÖRE ÜRETİM

2021	332.533 ton	↑
2020	329.056 ton	↑
2019	317.940 ton	↑
2018	296.870 ton	↑
2017	291.930 ton	↓

ÜRETİMDE İLK 5 İL (2021)

1-)	Mersin
2-)	Bursa
3-)	Adana
4-)	Antalya
5-)	Manisa

İNCİR

YILLARA GÖRE ÜRETİM

2021	320.000 ton	=
2020	320.000 ton	↑
2019	310.000 ton	↑
2018	306.400 ton	↑
2017	305.680 ton	↑

ÜRETİMDE İLK 5 İL (2021)

1-)	Aydın
2-)	İzmir
3-)	Bursa
4-)	Mersin
5-)	Muğla

ÜZÜM

YILLARA GÖRE ÜRETİM

2021	3.670.000 ton	↓
2020	4.208.908 ton	↑
2019	4.100.000 ton	↑
2018	3.933.000 ton	↑
2017	2.903.100 ton	↓

ÜRETİMDE İLK 5 İL (2021)

1-)	Manisa
2-)	Mersin
3-)	Denizli
4-)	Mardin
5-)	İzmir

KAYISI

YILLARA GÖRE ÜRETİM

2021	800.000 ton	↓
2020	833.398 ton	↓
2019	846.600 ton	↑
2018	750.000 ton	↓
2017	985.000 ton	↑

ÜRETİMDE İLK 5 İL (2021)

1-)	Malatya
2-)	Mersin
3-)	Iğdır
4-)	Elazığ
5-)	Isparta

KİRAZ

YILLARA GÖRE ÜRETİM

2021	698.934 ton	↓
2020	724.944 ton	↑
2019	664.220 ton	↑
2018	639.560 ton	↑
2017	627.130 ton	↑

ÜRETİMDE İLK 5 İL (2021)

1-)	İzmir
2-)	Bursa
3-)	Konya
4-)	Afyon
5-)	Isparta

VİŞNE

YILLARA GÖRE ÜRETİM

2021	183.757 ton	↓
2020	189.184 ton	↑
2019	182.160 ton	↓
2018	184.160 ton	↑
2017	181.870 ton	↓

ÜRETİMDE İLK 5 İL (2021)

1-)	Afyonkarahisar
2-)	Konya
3-)	Kütahya
4-)	Ankara
5-)	Isparta

MUZ

YILLARA GÖRE ÜRETİM

2021	883.455 ton	↑
2020	728.133 ton	↑
2019	548.320 ton	↑
2018	498.880 ton	↑
2017	369.000 ton	↑

ÜRETİMDE İLK 5 İL (2021)

1-)	Mersin
2-)	Antalya
3-)	Adana
4-)	Hatay
5-)	Muğla

ÇİLEK

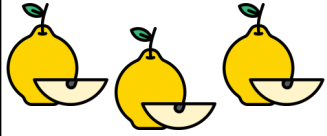
YILLARA GÖRE ÜRETİM

2021	669.195 ton	↑
2020	546.525 ton	↑
2019	486.700 ton	↑
2018	440.960 ton	↑
2017	400.160 ton	↓

ÜRETİMDE İLK 5 İL (2021)

1-)	Mersin
2-)	Aydın
3-)	Antalya
4-)	Konya
5-)	Bursa

AYVA

YILLARA GÖRE ÜRETİM

2021	192.012 ton	↑
2020	189.251 ton	↑
2021	180.540 ton	↑
2018	176.470 ton	↑
2017	174.030 ton	↑

ÜRETİMDE İLK 5 İL (2021)

1-)	Sakarya
2-)	Bursa
3-)	Denizli
4-)	Bilecik
5-)	Çanakkale

ARMUT

YILLARA GÖRE ÜRETİM

2021	530.349 ton	↓
2020	545.569 ton	↑
2019	530.720 ton	↑
2018	519.450 ton	↑
2017	503.000 ton	↑

ÜRETİMDE İLK 5 İL (2021)

1-)	Bursa
2-)	Antalya
3-)	Sakarya
4-)	Çanakkale
5-)	Mersin

KAVUN

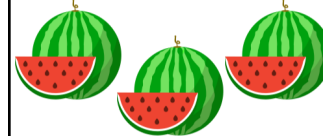
YILLARA GÖRE ÜRETİM

2021	1.638.638 ton	↓
2020	1.724.856 ton	↓
2019	1.777.050 ton	↑
2018	1.753.940 ton	↓
2017	1.813.420 ton	↓

ÜRETİMDE İLK 5 İL (2021)

1-)	Adana
2-)	Antalya
3-)	Mersin
4-)	Manisa
5-)	Diyarbakır

KARPUZ

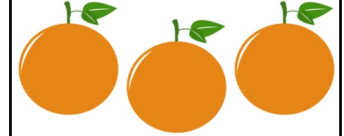
YILLARA GÖRE ÜRETİM

2021	3.468.717 ton	↓
2020	3.491.554 ton	↓
2019	3.870.510 ton	↓
2018	4.031.170 ton	↑
2017	4.011.310 ton	↑

ÜRETİMDE İLK 5 İL (2021)

1-)	Adana
2-)	Antalya
3-)	Mersin
4-)	Bursa
5-)	Manisa

PORTAKAL

YILLARA GÖRE ÜRETİM

2021	1.742.000 ton	↑
2020	1.333.975 ton	↓
2019	1.700.000 ton	↓
2018	1.900.000 ton	↓
2017	1.949.050 ton	↑

ÜRETİMDE İLK 5 İL (2021)

1-)	Antalya
2-)	Hatay
3-)	Adana
4-)	Muğla
5-)	Mersin

MANDALİNA

YILLARA GÖRE ÜRETİM

2021	1.819.000 ton	↑
2020	1.585.584 ton	↑
2019	1.400.000 ton	↓
2018	1.650.000 ton	↑
2017	1.550.460 ton	↑

ÜRETİMDE İLK 5 İL (2021)

1-)	Hatay
2-)	Adana
3-)	Mersin
4-)	İzmir
5-)	Aydın

LİMON

YILLARA GÖRE ÜRETİM

2021	1.550.000 ton	↑
2020	1.188.517 ton	↑
2019	950.000 ton	↓
2018	1.100.000 ton	↑
2017	1.007.130 ton	↑

ÜRETİMDE İLK 5 İL (2021)

1-)	Mersin
2-)	Adana
3-)	Hatay
4-)	Muğla
5-)	Antalya

GREYFURT

YILLARA GÖRE ÜRETİM

2021	238.012 ton	↓
2020	249.000 ton	↓
2019	249.180 ton	↓
2018	250.000 ton	↓
2017	260.000 ton	↑

ÜRETİMDE İLK 5 İL (2021)

1-)	Adana
2-)	Mersin
3-)	Hatay
4-)	Muğla
5-)	Antalya

ŞEFTALİ + NEKTAR

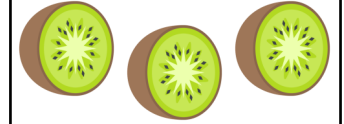
YILLARA GÖRE ÜRETİM

2021	891.857 ton	↓
2020	892.048 ton	↑
2019	830.577 ton	↑
2018	789.457 ton	↑
2017	771.469 ton	↑

ÜRETİMDE İLK 5 İL (2021)

1-)	Mersin
2-)	Çanakkale
3-)	Bursa
4-)	İzmir
5-)	Denizli

KİVİ

YILLARA GÖRE ÜRETİM

2021	86.362 ton	↑
2020	73.745 ton	↑
2019	63.790 ton	↑
2018	61.920 ton	↑
2017	56.160 ton	↑

ÜRETİMDE İLK 5 İL (2021)

1-)	Yalova
2-)	Bursa
3-)	Mersin
4-)	Samsun
5-)	Ordu

1.

Kavısı

800.000 ton

Kiraz

689.834 ton

Fındık

684.000 ton

İncir

320.000 ton

Ayva

192.012 ton

Haşhaş

21.037 ton

6.

Erik

332.533 ton

Kabak

771.651 ton

Üzüm

3.670.000 ton

FOOD AND AGRICULTURE
ORGANIZATION
OF THE UNITED NATIONS

2.

Pırasa

213.192 ton

Kavun

1.638.638 ton

Yeşil Biber

3.091.295 ton

Karpuz

320.000 ton

Salatalık

192.012 ton

Elma

21.037 ton

Keciboynuzu

21.037 ton

7.

Ayçiçeği

1.620.000 ton

Pamuk

2.250.000 ton

Karnabahar

339.331 ton

Kivi

86.362 ton

3.

Antepfıstığı

119.355 ton

Mandalina

689.834 ton

Çilek

669.195 ton

Vişne

183.757 ton

Kızılcık

13.745 ton

Zeytin

21.037 ton

Domates

320.000 ton

Ispanak

218.355 ton

8.

Greyfurt

249.000 ton

Enginar

40.114 ton

Marul

540.569 ton

4.

Şeftali

996.860 ton

Armut

530.349 ton

Yeşil Fasulye

510.366 ton

Nohut

475.000 ton

Kestane

77.792 ton

Badem

178.000 ton

Limon

550.000 ton

Patlıcan

832.938 ton

Mercimek

263.000 ton

Çay

1.450.000 ton

Ceviz

1325.00 ton

5.

Kuru Soğan

2.500.000 ton

Börülce

76.245 ton

Şeker Pancarı

18.250.000 ton

9.

Yeşil Soğan

126.185 ton

Arpa

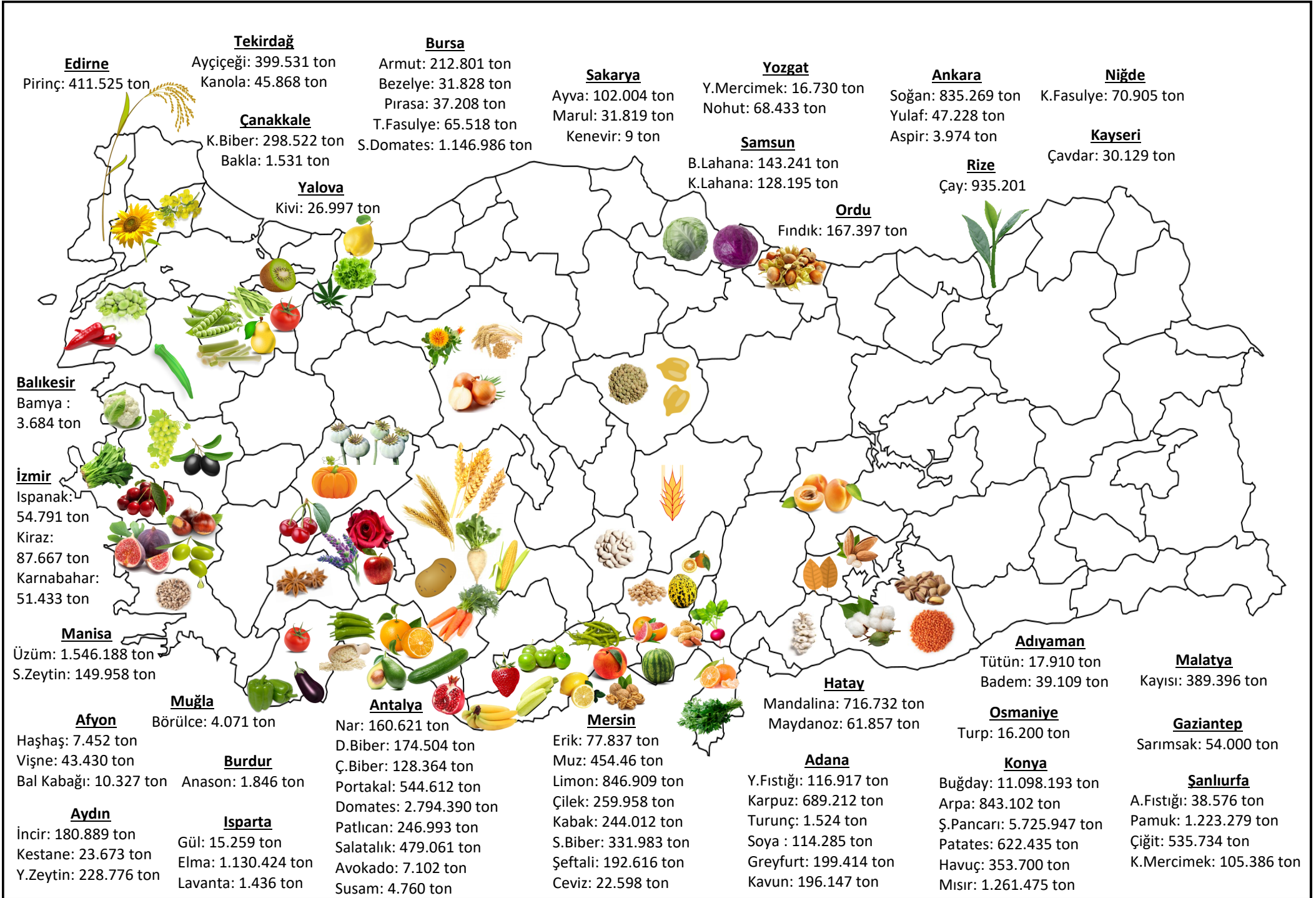
5.750.000 ton

2020 Tarımsal İhracat İlk 5**Ürün****Gelir**

1-) Mandalina	1-) Fındık
2-) Ayçiçeği	2-) Ayçiçeği
3-) Limon	3-) Mandalina
4-) Domates	4-) Domates
5-) Elma	5-) Kuru Kayısı

* FAO (2020) istatistiklerine göre düzenlenmiştir.

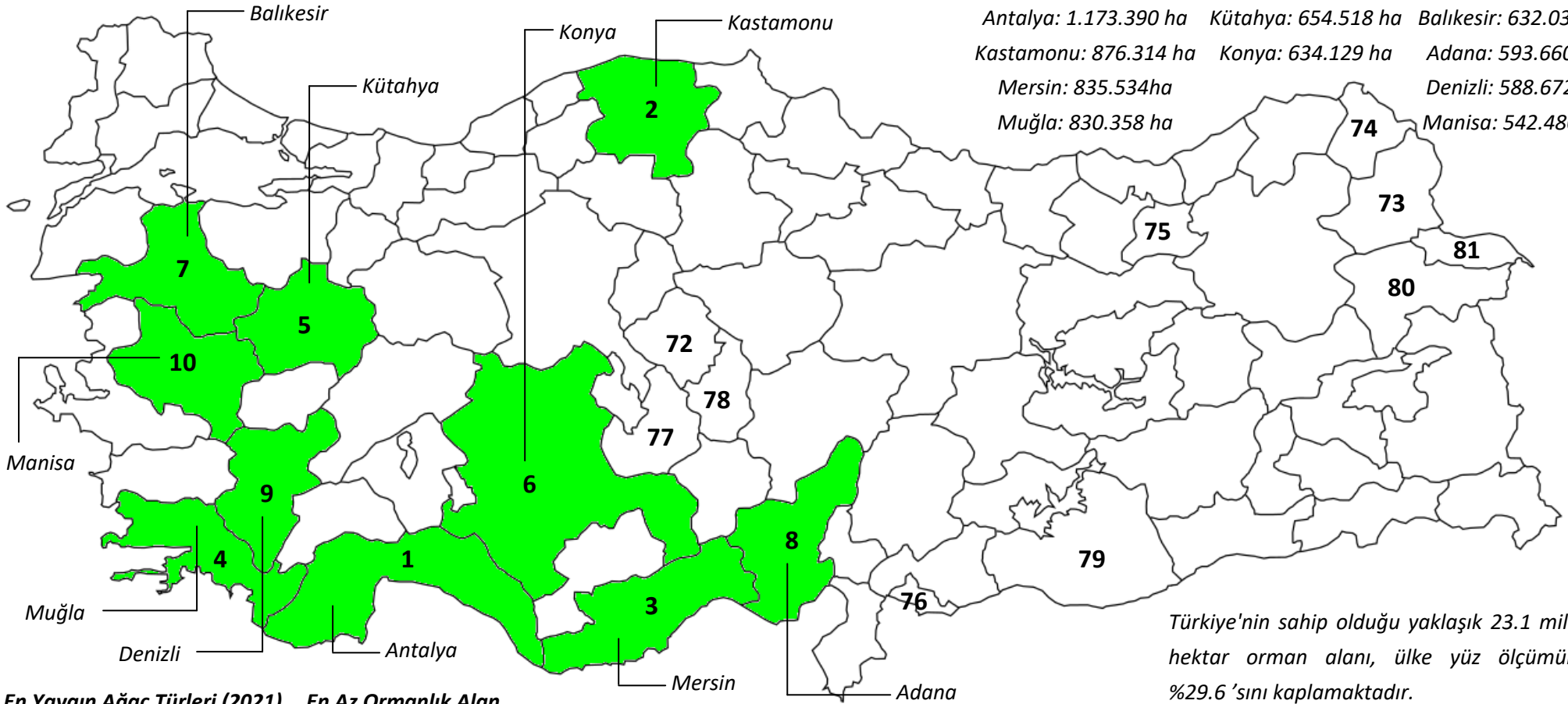
<https://www.fao.org/faostat/en/>

Türkiye'de Ormancılık

Ormanlık Alanının En Fazla Olduğu İllerimiz (Hektar)

Antalya: 1.173.390 ha Kütahya: 654.518 ha Balıkesir: 632.038 ha
 Kastamonu: 876.314 ha Konya: 634.129 ha Adana: 593.660 ha
 Mersin: 835.534 ha Denizli: 588.672 ha
 Muğla: 830.358 ha Manisa: 542.480 ha

Türkiye'nin sahip olduğu yaklaşık 23.1 milyon hektar orman alanı, ülke yüz ölçümünün %29.6'sını kapsamaktadır.

En Yaygın Ağaç Türleri (2021)

1-) Meşe	6.799.518 ha
2-) Kızılçam	5.255.544 ha
3-) Karaçam	4.232.036 ha
4-) Kayın	1.892.544 ha
5-) Ardıç	1.484.357 ha
6-) Sarıçam	1.421.061 ha
7-) Gökmar	515.652 ha
8-) Sedir	405.424 ha
9-) Ladin	368.669 ha
10-) Fıstık Çamı	176.732 ha

En Az Ormanlık Alan

İğdır	161 ha
Ağrı	5.900 ha
Şanlıurfa	14.850 ha
Nevşehir	14.938 ha
Aksaray	23.469 ha
Kilis	27.032 ha
Bayburt	29.793 ha
Ardahan	30.757 ha
Kars	34.441 ha
Kırşehir	43.668 ha

Türkiye'de Ormanlardan Nasıl Yararlanılır?

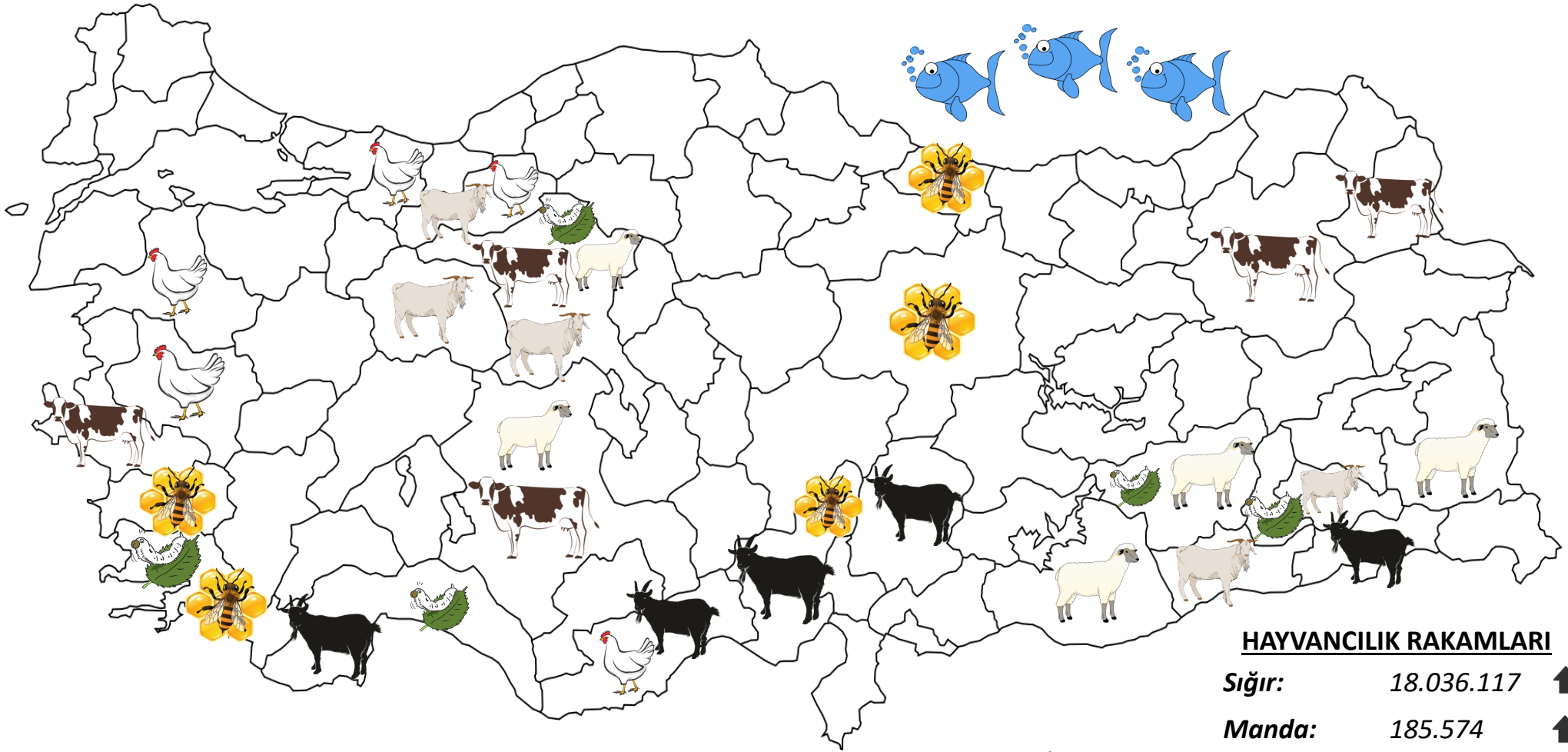
Orman varlığının kıyılarda yoğunlaşması, ormancılık faaliyetlerinin bu alanlarda gelişmesini sağlamıştır. Bu alanların %50,1'i verimli, %49,9'u da verimsiz orman niteliğindedir. Türkiye'de üretilen kerestenin yaklaşık %70'i inşaat, %20'si mobilya, %10'u da ambalaj ve diğer sektörlerde kullanılmaktadır. Ormanlar; Türkiye ekonomisine tomruk, maden ve telefon direği, sanayi, kâğıt ve lif yonga odunu üretimiyle katkı sağlar. Bunların dışında geçmişe göre azalmakla birlikte yakacak ihtiyacının karşılanmasında da ormanlardan istifade edilmektedir.

Türkiye'nin Orman Varlığı

↑ 2021	% 29.6	↑ 2004	% 27.2
↑ 2019	% 28.6	↑ 1999	% 26.7
↑ 2012	% 27.7	↑ 2000	% 26.1

TÜRKİYE'DE HAYVANCILIK 2021

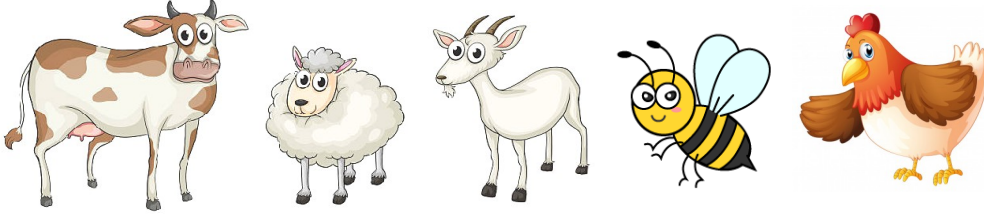
HAYVANCILIK RAKAMLARI

Sığır:	18.036.117	↑
Manda:	185.574	↑
Koyun:	45.177.690	↑
Keçi:	12.341.514	↑
Kümes:	391.393.897	↑
Bal Üretimi:	96.344 Ton	↓
Yaş Koza:	76 Ton	↓
Su Ürünleri:	799.814 Ton	↑

<u>Büyükbaş</u>	<u>Koyun</u>	<u>Kıl Keçisi</u>	<u>Tiftik Keçisi</u>	<u>Kümes</u>	<u>Bal</u>	<u>İpek B. Kutu</u>
1-) Erzurum	1-) Van	1-) Mersin	1-) Ankara	1-) Manisa	1-) Adana	1-) Diyarbakır
2-) Konya	2-) Konya	2-) Antalya	2-) Siirt	2-) Balıkesir	2-) Ordu	2-) Batman
3-) İzmir	3-) Şanlıurfa	3-) Şırnak	3-) Eskişehir	3-) Bolu	3-) Sivas	3-) Antalya
4-) Kars	4-) Ankara	4-) K.Maraş	4-) Bolu	4-) Sakarya	4-) Muğla	4-) Ankara
5-) Ankara	5-) Diyarbakır	5-) Adana	5-) Mardin	5-) Mersin	5-) Aydın	5-) Muğla

TÜRKİYE'DE HAYVANCILIK

Türkiye'de hayvancılık, tarım sektörü içinde önemli bir yere sahiptir. Türkiye, tür ve ırklarına göre hayvan sayısı bakımından zengin bir ülkedir. Hayvancılık ile beslenmenin yanı sıra yan ürünler değerlendirilir, sanayiye ham madde sağlanır.

HAYVANCILIK**Ahır (Besi) Hayvancılığı**

Ahırlarda genellikle yapay yemlerin kullanılması ile yürütülen hayvancılık faaliyetleridir. Verim oldukça yüksektir.

Mera (Otlak) Hayvancılığı

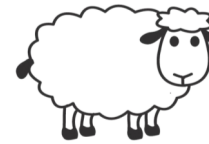
Meralarda otlatılan hayvanların ahır veya ağıllarda kaba yemle beslenmesidir. Verim oldukça düşüktür.

Türkiye'de Hayvancılığın Geliştirilmesi İçin Neler Yapılmalıdır?

- # Hayvan soyları iyileştirilmelidir.
- # Otlaklar ıslah edilmedir.
- # Mera yerine besi hayvancılığı yapılmalıdır.
- # Meralarda aşırı ve erken otlatmanın önüne geçilmelidir.
- # Erken yaşta kesimler engellenmelidir.
- # Hayvan hastalıkları ile mücadele edilmelidir.
- # Doğal ve suni yem üretimi arttırılmalıdır.
- # Hayvancılıkla uğraşan kişilere gerekli destek ve eğitim verilmelidir.

Yıllara Göre Türkiye'de Canlı Hayvan Sayısı

Yıllar	Sığır	Koyun	Keçi	Toplam
2011	12.386.337	25.031.565	7.277.953	44.695.855
2012	13.914.912	27.425.233	8.357.286	49.697.431
2013	14.415.257	29.284.247	9.225.548	52.925.052
2014	14.223.109	31.140.244	10.344.936	55.708.289
2015	13.994.071	31.507.934	10.416.166	55.918.171
2016	17.080.155	30.983.933	10.345.299	55.409.387
2017	15.943.586	33.677.636	10.634.299	60.225.894
2018	17.000.043	35.000.195	10.922.000	62.922.238
2019	17.688.139	37.276.050	11.205.429	66.189.618
2020	17.962.899	42.126.781	11.985.845	72.075.525
2021	17.850.543	45.177.690	12.341.514	75.369.747

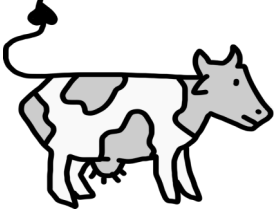

Koyun: İç kesimlerde etkili olan yarı kurak iklim koşulları ile bozkır bitki örtüsü, koyun yetiştiriciliğinin yaygın olarak yapılmasına imkân sağlamaktadır. Ülkemizde Marmara güneyinde **Karacabey Merinosu**, Batı Anadolu'da **Kıvırcık**, İç ve doğu kesimlerde **Mor Karaman**, Orta Anadolu Batsında da **Dağlıç** beslenen başlıca koyun türleridir.

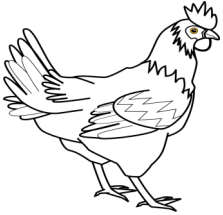

Keçi: Türkiye'de koyundan sonra en çok yetiştirilen küçükbaş hayvan türü olan **kıl keçisi** (özellikle Toroslar) dağlık ve engebeli alanlarda yaygın olarak görülmektedir. Devlet, ormanlara verdiği zarar nedeniyle kıl keçisinin sayısını azaltmaya çalışmaktadır.

Ekonomik değeri oldukça yüksek olan bir diğer keçi türü de **tiftik** (Ankara) keçisidir. Başta Ankara olmak üzere İç Anadolu ve Güneydoğu Anadolu'da yetiştiriciliği yapılmaktadır.

Büyükbaş Hayvancılık: Türkiye'nin hemen her bölgesinde **büyükbaş hayvancılık** yapılmaktadır. Yazların serin ve yağışlı geçtiği, çayır bitki örtüsünün yaygın olduğu Kuzeydoğu Anadolu önemli siğir yetiştirme alanıdır. Nüfusun yoğun olduğu Marmara, Ege, Akdeniz ve İç Anadolu'da ise siğir yetiştiriciliği ahır hayvancılığı şeklinde yapılmaktadır. Türkiye hayvancılığında et ve süt üretiminin büyük bölümü büyükbaş hayvancılıktan sağlanmaktadır.

Kümes Hayvancılığı: Eti ve yumurtası için beslenen tavuk, hindi, kaz, ördek gibi kanatlı hayvanlardır. Özellikle büyük şehirlerin etrafında modern kümes hayvancılığı şeklinde yapılmaktadır. Türkiye'de gerek kırsal kesimde gerekse modern tesislerde üretimi ve tüketimi en fazla olan kanatlı hayvan tavuktur. 2021 yılında **tavuk sayısı** 391 milyon 393 bin 897, **ördek sayısı** 539 bin 897 adet olurken, **hindi sayısı** 4 milyon 703 bin 797 adet, **kaz sayısı** 1 milyon 477 bin 569 oldu. Tavuk yetiştiriciliğinin en fazla olduğu yerler ise **Manisa, Balıkesir, Bolu ve Sakarya** oldu.

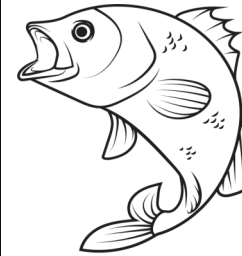

İpekböcekçiliği: Dut ağacının bulunduğu her yerde yapılabilir. Kozabirlik, ipek böceği tohumunu Türkiye'de üreten tek kuruluş olup ipek böceği beslemek isteyen bütün üreticilere destekleme kapsamında bahsedilen tohumu ücretsiz olarak vermektedir.

Diyarbakır, Şanlıurfa, Antalya ve Bursa ipek böcekçiliğinin en fazla yapıldığı yerlerdir. Son yıllarda yapay ipek üretiminin artmasına bağlı olarak Türkiye'de ipek böceği yetiştiriciliği azalmıştır. 2021 yılında **76 ton** yaş koza üretilmiştir.

Arıcılık: Farklı iklim tiplerine ve zengin bir bitki örtüsüne sahip olan ülkemizde pek çok yerde arıcılık yapılmaktadır. Arıcılık faaliyetleri sonucu; bal, bal mumu, arı sütü, arı zehiri, polen, propolis gibi sağlık ve beslenme açısından son derece değerli ürünler elde edilmektedir. Ayrıca arılar, tarımı yapılan bitkilerde tozlaşmayı sağlayarak doğadaki denge- nin korunması ve tarımsal verimin artmasında önemli rol oynamaktadır. **Kars, Bitlis, Hakkâri, Rize, Ordu, Ankara, Muğla, Erzurum ve Konya** arıcılık faaliyetleri sonucu üretilen ballarıyla ülke genelinde ön plana çıkan illerdir. 2021 yılında ülkemizde **96.344 ton** bal üretilmiştir.

Su Ürünleri: Başlıca su ürünleri; balık, midye, istakoz ve süngerdir. Türkiye'de balıkçılık daha çok kıyı balıkçılığı şeklinde yapılmaktadır. Türkiye'de en fazla balık avcılığı **Karadeniz, Boğazlar ve Marmara Denizi'nde** yapılmaktadır. Bu durum, Karadeniz'de yüzey sularının oksijen bakımından zengin; boğazların da balıkların göç yolu olmasından kaynaklanmaktadır. Türkiye kıyılarında balık dışında deniz salyangozu, karides ve kum midyesi avcılıkla elde edilen diğer deniz ürünleridir. Ülkemizin üç tarafının denizlerle çevrili olmasına rağmen açık deniz balıkçılığının yapılmaması ve beslenmede tüketilen su ürünleri oranının düşük olmasından balıkçılık yeterince gelişmemiştir.

Akarsu, tatlı su gölleri ve baraj göllerinde yapılan balıkçılık faaliyetleri-
ne **tatlı su balıkçılığı** denir. Türkiye'de Eğirdir, Beyşehir, Çıldır, İznik ve
Uluabat göllerinin sularının tatlı olmasından dolayı kerevit, inci kefali,
sazan gibi balıklar avlanabilmektedir. Özel olarak düzenlenmiş havuz-
larda bilimsel yöntemlerle ve ticari amaçla balık üretme işlemine de
kültür balıkçılığı denir. Ülkemizde kültür balıkçılığı ile daha çok alabalık,
sazan, çipura ve levrek üretimi yapılmaktadır.

2021 yılında ülkemizde avlanan deniz ürünleri 295.018 ton; yetiştirici-
lik üretimi 471.686 ton, tatlı su ürünleri üretimi 33.140 ton **toplam üre-**
tim 799.814 tondur.

Ülkemizde denizde avlanan balıkların % 80' Karadeniz'den, %12 'si
Marmara'dan, %5'i Ege'den, %3'ü de Akdeniz'den elde edilmektedir.

Türkiye'nin 2021 Hayvansal Üretim İstatistikleri Nasıldır?

Kırmızı Et (Ton)	1.460.719 ↑	Yaş İpek Kozası (Ton)	76 ↓
Süt (Ton)	23.200.306 ↑	Yapağı (Ton)	85.915 ↑
Tavuk Eti (Ton)	2.245.770 ↑	Kıl (Ton)	6.699 ↑
Yumurta (Bin Adet)	19.297.000 ↑	Tiftik (Ton)	468 ↑
Bal (Ton)	96.344 ↓		

Tarımsal Üretimin Türkiye Ekonomisindeki Yeri ve Önemi Nasıldır?

 Tarımsal üretim; beslenme için gıda gereksinimini karşı-
laması, istihdam sağlaması, sanayi sektörüne hammad-
de temini ve ihracata katkı sunması yönünden Türkiye
ekonomisinde oldukça önemli bir yere sahiptir.

Yıllara Göre Türkiye'de Tarımsal İhracat (milyar \$)

Yıllar	Bitkisel Ürün	Hayvansal Ü.	Ağaç-Orman	Tarım İhracatı
2021	19.343.588 \$	3.400.154 \$	6.993.883 \$	29.737.574 \$
2020	16.350.750 \$	2.451.931 \$	5.566.505 \$	24.369.143 \$
2019	15.348.591 \$	2.514.132 \$	5.531.790 \$	23.394.512 \$
2018	15.117.103 \$	2.513.893 \$	5.014.613 \$	22.645.609 \$
2017	14.511.892 \$	2.260.286 \$	4.444.834 \$	21.217.012 \$
2016	14.219.471 \$	1.890.703 \$	4.100.945 \$	20.211.119 \$

Dünya'da Tarımsal İhracatta İlk 10 Ülke (2021-FAO)

1-)	ABD	154 milyar \$	6-)	Fransa	72 milyar \$
2-)	Brezilya	145 milyar \$	7-)	İspanya	61 milyar \$
3-)	Hollanda	107 milyar \$	8-)	Kanada	56 milyar \$
4-)	Almanya	92 milyar \$	9-)	İtalya	51 milyar \$
5-)	Çin	73 milyar \$	10-)	Arjantin	48 milyar \$

2021 yılı Türkiye'de iş gücü istatistikleri incelendiğinde istihdamın %
17.2 sinin tarım sektöründe çalıştığı görülmektedir. Tarım sektöründe
çalışan oranı 4 milyon 948 bin kişi olarak açıklanmıştır.

2021 Yılı Gayrisafi Yurt İçi Hasılda Tarım Sektörü (milyar TL)

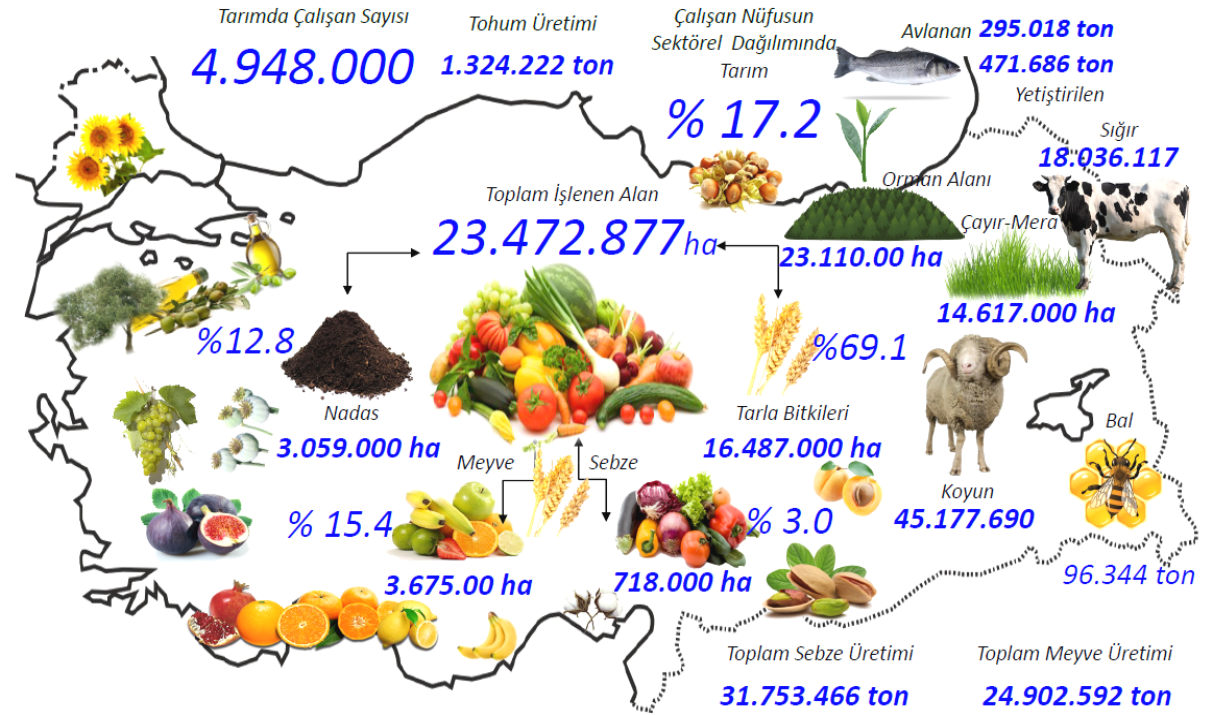
En Yüksek Paya Sahip İller				En Düşük Paya Sahip İller			
1-) Konya	7.0	6-) Ş.Urfa	3.5	1-) Yalova	0.16	6-) Hakkari	0.29
2-) İzmir	5.0	7-) Adana	2.93	2-) Tunceli	0.18	7-) Kilis	0.29
3-) Antalya	4.6	8-) Ankara	2.91	3-) Karabük	0.20	8-) Kırıkkale	0.30
4-) Mersin	4.2	9-) Balıkesir	2.8	4-) Gümüş.	0.27	9-) Bartın	0.39
5-) Manisa	3.8	10-) Afyon	2.7	5-) Bayburt	0.28	10-) Bingöl	0.43

Türkiye'de Tarımın Gelişimi Nasıldır?

Tarım ve hayvancılığın Türkiye ekonomisindeki payı, Cumhuriyet'in ilk yıllarında oldukça fazlaydı. İzlenen tarım politikaları ve yaşanan gelişmelere bağlı olarak tarımsal üretim miktarı sürekli artarken tarımın ülke ekonomisindeki payı giderek azalmıştır. Bunun başlıca nedeni, sanayi ve hizmet sektöründe yaşanan ekonomik gelişmelerdir. Dış ticarete 1980 sonrası önemli değişimler yaşanmış uzun yıllar tarımsal ürünler ihraç edilirken sanayi ürünleri ithal edilmiştir. Tarım sektörünün GSMH içerisindeki oranı diğer sektörlerdeki gelişmelerden dolayı her yıl azalmıştır. Yine ülke içerisindeki tarımsal işgücü ve kırsal nüfusun payı yıllar geçtikçe azalmıştır.

Yıllara Göre Sebze ve Meyve Üretim Miktarları (Ton)

Yıllar	Sebze	Meyve	Toplam
2021	31.753.466	24.902.592	56.656.058
2020	31.177.124	23.618.639	54.795.763
2019	31.089.644	20.587.423	51.677.067
2018	30.032.727	20.494.028	50.526.755
2017	30.825.569	20.580.293	51.405.862
2016	30.266.897	18.693.529	48.960.426
2015	29.552.290	17.525.012	47.077.302
2014	28.569.781	16.876.201	45.445.982
2013	28.448.118	17.995.395	46.443.513
2012	27.820.207	17.810.940	45.631.147

TÜRKİYE'DE TARIM (2021)**Tohum Üretim Miktarları**

2021	↑	1.324.222 ton
2020	↑	1.242.328 ton
2019	↑	1.143.466 ton
2018	↑	1.059.316 ton
2017	↑	1.049.366 ton
2016	↑	957.925 ton
2015	↑	896.298 ton
2014	↑	775.909 ton
2013	↑	743.193 ton

Örtü Altı Üretimi (Sera)

2021	↑	9.728.000 ton
2020	↑	8.519.000 ton
2019	↑	8.436.000 ton
2018	↑	8.071.000 ton
2017	↑	7.383.000 ton
2016	↑	7.165.000 ton
2015	↑	6.720.000 ton
2014	↑	6.482.000 ton
2013	↑	6.274.000 ton

Organik Tarım Üretimi

2020	↓	1.631.943 ton
2019	↓	2.030.465 ton
2018	↓	2.371.612 ton
2017	↓	2.406.606 ton
2016	↑	2.473.600 ton
2015	↑	1.829.291 ton
2014	↑	1.642.235 ton
2013	↓	1.620.387 ton
2012	↑	1.750.127 ton

BULMACA

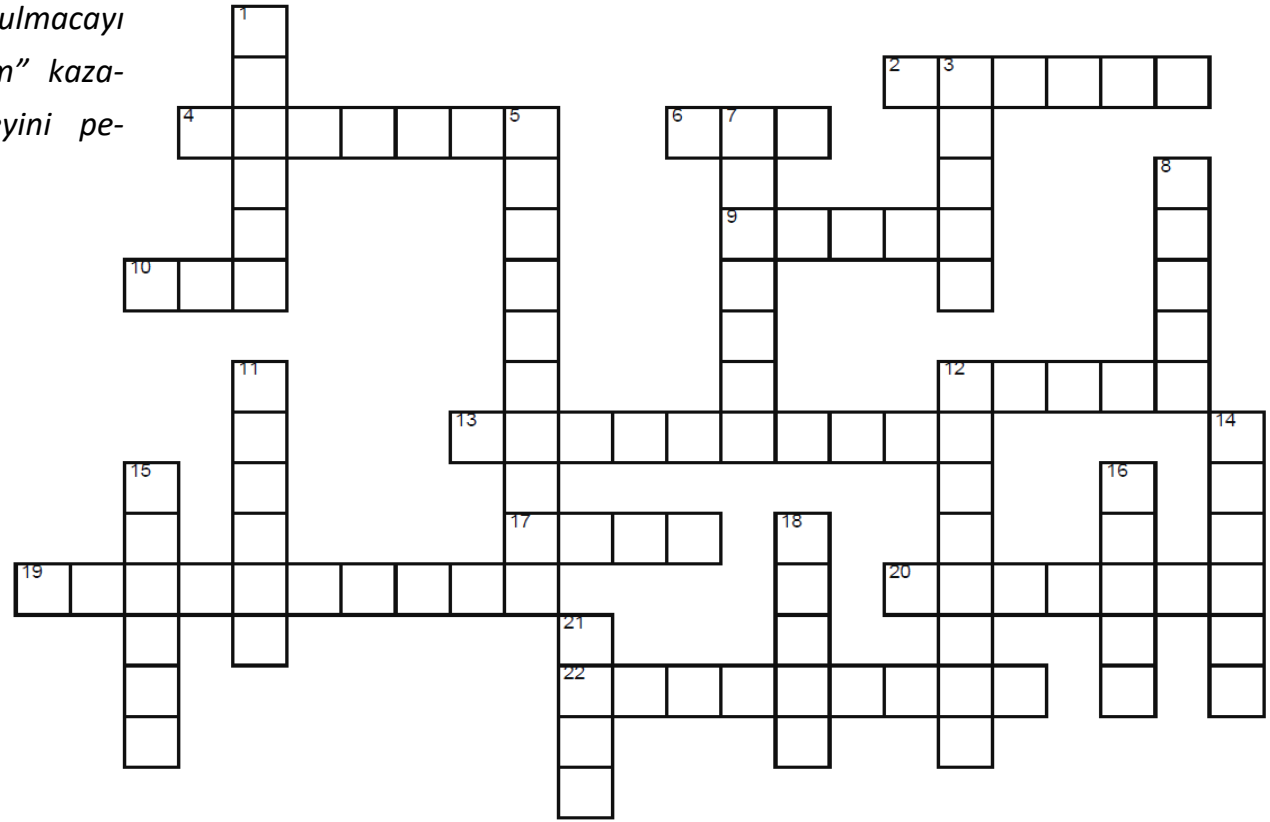
Yanda verilen çengel bulmacayı
çözüyor "Türkiye'de Tarım" kaza-
nımlarının öğrenilme düzeyini pe-
kiştiriyoruz.

SOLDAN SAĞA

- 2-) Kümes hayvancılığında ilk sırada yer alan ilimiz.
4-) Büyükbaş hayvancılıkta ilk sıra yer alan ilimiz.
6-) Ülkemizde yetiştirme alanı dar olan tarım ürünle-
rinden bir tanesi.
9-) Üretimi devlet kontrolünde olan bir tarım ürünü.
10-) Küçükbaş hayvancılıkta ilk sırada yer alan ilimiz.
12-) Aydın ilimizde monokültür olarak yetiştirilen bir
tarım ürünü.
13-) Ekvatorial bölgede kahve, kakao ,çay vb ticari
ürünlerin yetiştirildiği tarım yöntemi.
17-) Ülkemizde yetiştirme alanı oldukça geniş olan bir
tarım ürünü.
19-) Ülkemizde yaş koza üretiminde ilk sırada yer
alan ilimiz.
20-) Ülkemizde seracılıkta ilk sırada yer alan illeri-
mizden biri.
22-) Geleneksek tarım yöntemlerine verilen ad.

YUKARIDAN AŞAĞIYA

- 1-) Kıl keçisi yetiştiriciliğinde ilk sırada yer alan ilimiz.
3-) Bal üretiminde ilk sırada yer alan ilimiz.

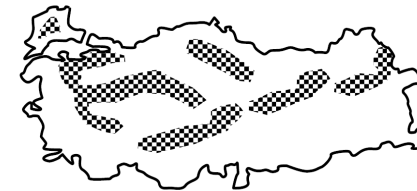
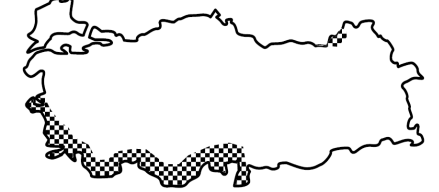
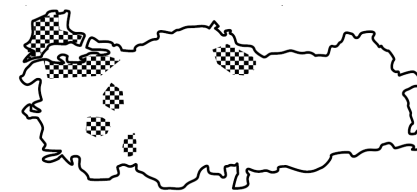
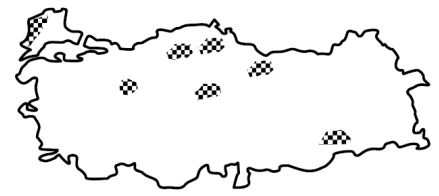
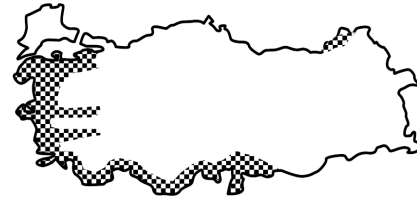
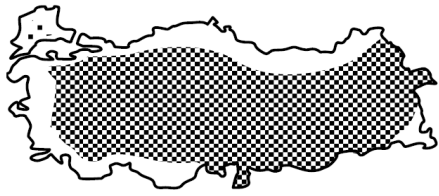
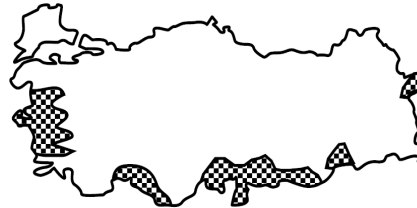
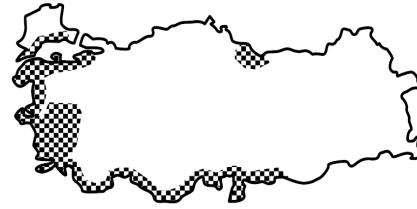

- 5-) Bir bölgede yaygın olarak uzun yıllar boyunca aynı tarım ürününün yetiştirilmesi.
7-) Ülkemizde orman alanının en fazla olduğu ilimiz.
8-) Ülkemizde orman alanının en az olduğu ilimiz.
11-) Ülkemizde tiftik keçisi yetiştiriciliğinde ilk sırada yer alan ilimiz.
12-) Birim alandan fazla verim elde etmeyi amaçlayan modern tarım yöntemleri.
14-) Ülkemizde tarımsal üretimi etkileyen en önemli beşeri faktör.
15-) 2020 FAO verilerine göre üretiminde dünyada ilk sırada yer aldığımız ürünlerden biri.
16-) Ülkemizde tarımsal üretimi etkileyen doğal faktörlerden biri.
18-) Toprağın kaybettiği besin,mineral ve suyu kazanması için bir yıl dinlendirilmesi.
21-) Ülkemizde en yaygın ağaç türü.

BULMACA

Aşağıda verilen bulmacada ülkemizde yetiştirilen tarım ürünlerinden bazıları gizlenmiştir. Yandaki haritalardan yararlanarak bulmacada gizlenen tarım ürünlerini avlıyoruz.

Y P N G X I S M E T K L J G R L Z D I J V F V P M
 Y I N H C Q T N Q P E T S Z W U O N S B F M Q Q I
 C R F Y Y W H C N O F P B I T V M D U W U X B F S
 V I S F B D Y X B Y G K E M F H T Ü T Ü N G B L I
 H N U C S E K E R P A N C A R I B H U A T P D V R
 Q Ç I W U L D R U A I G W K K D D K Z P G N Q A E
 P N X M H E Z D D S N A Y Ç I Ç E G I T A K Q Z Y
 B A K H C G V G H Z T G H M S L F L O U G M J O E
 L A X E V W Z F A R B B E S F Z I W N M Q U U E F
 T P G C A I T S G Q Q T B H B G V O T E C M I K I
 N I I V Ü G N O J C S L X P Ç E L V C M S Z O K N
 G Y M S Z C N H O F D Q P N R Q G F I N D I K H C
 M S Y J Ü L D O O H N F U Y O I O Q D N P S G M I
 E A S T M U X N X W K R H D W R P A Z E Y T I N R
 Q I X F V F U W W L U X G Z E J I Z K T Q Q T S G
 K E O P N P A M O T G D H J J S K J W J J P J L T
 Z V M Z M A D W E I R U I M K M I R M I Y L K H I

ÖLÇME

Aşağıda verilen ifadeleri cevaplandırarak doğru olan yanıtları yuvarlak içine alınız.

GSYH 'da tarım sektöründe üretimde ilk sırada yer alan il.	Konya	Antalya
Dünyada tarımsal ihracatta ilk sırada yer alan ülke.	Hollanda	ABD
Ülkemizde denizde avlanan balıkların %80'inin çıkarıldığı deniz.	Karadeniz	Akdeniz
Ülkemizde yaş koza üretiminin en fazla olduğu il.	Bursa	Diyarbakır
Ülkemizde sığır yetiştiriciliğinde öne çıkan bir bölge.	KD Anadolu	GD Anadolu
Ülkemizde tiftik keçisi yetiştiriciliğinin en fazla yapıldığı il.	Mersin	Ankara
Ülkemizde kıl keçisi yetiştiriciliğinin en fazla yapıldığı il.	Ankara	Mersin
Ülkemizde kümes hayvancılığı yetiştiriciliğinde ilk sırada yer alan il.	Manisa	Balıkesir
Ülkemizde bal üretiminde il sırada yer alan il.	Adana	Rize
Ülkemizde orman alanının en fazla olduğu il.	Rize	Antalya
Ülkemizde kereste üretiminin %70'inin kullanıldığı sektör.	İnşaat	Mobilya
Ülkemizde en yaygın görülen asli ağaç türü.	Kayın	Meşe
FAO 2020 istatistiklerine göre dünyada tarımsal üretimde ilk sırada yer aldığımız ürünlerden biri.	Haşhaş	Buğday
Ülkemizde yetişme alanı oldukça dar olan bir tarım ürünü.	Çay	Üzüm
Ülkemizde yetişme alanı oldukça geniş olan bir tarım ürünü.	Muz	Elma
Çeşitli nedenlerle üretimi devlet kontrolünde olan tarım ürünlerimizden biri.	Pirinç	Arpa
Sanayi bitkilerinden biri.	Gül	Yonca
Ülkemizde seracılık faaliyetlerine en uygun illerimizden biri.	Kayseri	Mersin
Edremit Körfezi'nde monokültür olarak uzun yıllar boyunca tarımı yapılan ürün.	Zeytin	Şekerpancarı
Ülkemizde nadas uygulamasına en az ihtiyaç duyan bölgemiz.	İç Anadolu	Karadeniz
Üretimin iklim ve doğa koşullarına bağlı olduğu tarımsal yöntem.	İntansif Yöntem	Ekstansif Yöntem
Ülkemizde tarımsal üretimi etkileyen beşeri faktörlerden biri.	Sulama	Yer şekilleri

PARKUR

Bu bölümde “ Türkiye’de Tarım ” kazanımlarının öğrenilme düzeyini ortaya çıkarıyoruz. Kırmızı istasyon 20 puan, diğerleri 10’ar puan ; parkur toplam 100 puandır. Başarılar.

① Ülkemizde arıcılığın en fazla yapıldığı illeri örneklendirebilirim.

.....

.....

.....

.....

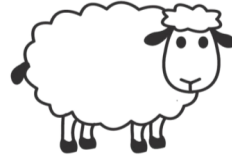
② Hayvancılığın geliştirilmesi için yapılması gerekenleri yazabilirim.

.....

.....

.....

.....

③ Orman varlığımızın en fazla olduğu illerimizi yazabilirim.

.....

.....

.....

.....

④ Tarımsal üretimde dünyada birinci olduğumuz ürünleri yazabilirim.

.....

.....

.....

.....

⑤ Üretimi devlet kontrolünde olan tarım ürünlerini yazabilirim.

.....

.....

.....

.....

⑥ Türkiye’de tarımı etkileyen doğal faktörleri sıralayabilirim.

.....

.....

.....

.....

⑦ Tarımda sulamanın artmasıyla yaşanacak değişimleri yazabilirim.

.....

.....

.....

.....

⑧ Ülkemizde yetişme alanı dar ve geniş olan ürünlerini örneklendirebilirim.

.....

.....

.....

.....

⑨ Ülkemizde tarımsal üretimi etkileyen beşeri faktörleri sıralayabilirim.

.....

.....

.....

.....

